

Slovenski št. 3 v čebelar

letnik CX – marec 2008

ISSN 0350-46907

**Prodaja medu
na domu**

**Poziv za zbiranje kandidatur
za člane komisij UO ČZS**

**Škodljivci v čebelarstvu
niso vedno samo škodljivci**

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Logar

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

Čebelarji/ke! Zaradi sofinanciranja nakupa čebelarke opreme do 50% s strani EU in RS prihaja do povečanja naročil čebelarke opreme. Iz tega razloga vas prosimo, da pravočasno naročite željeno čebelarke opremo v poslovalnici na sedežu podjetja in si s tem zagotovite dobavo pred porabo sredstev za sofinanciranje.

Na čebelarke razstavi v Celju vam iz tehničnih razlogov ne bomo mogli izstaviti računa z vsemi podatki, ki jih potrebujete kot prilogo vlogi za sofinanciranje.

Privoščite si najboljše.

*Vabimo vas, da si ogledate
naš razstveni prostor in
našo ponudbo
na XXXI. prodajno čebelarke
razstavi v Celju.*

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 25 19 410, e-pošta: info@logar-trade.si, internet: www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme
v vrednosti nad 42 EUR priznamo čebelarjem
z veljavno čebelarke izkaznico **4% popusta.**

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Svetovno čebelarstvo še nikoli ni bilo v tako hudih škripcih, kot je zdaj. Iz različnih delov sveta prejemamo alarmantne novice o umiranju čebeljih družin, o propadanju celih čebelarstev. Tudi pri nas tako hudo že dolgo ni bilo: številne družine so propadle še pred zimo, potem pa se je njihovo umiranje samo še nadaljevalo. O vzrokih tega pojava tu ne bom skušal razglablјati, dejstvo pa je, da so številni ostali brez čebel.

Čebelarji imamo težave tudi s prodajo medu. Sproščen uvoz in dumpinške cene so opravili svoje, porabnika, za katerega bo kakovost pomembnejša od cene, pa šele vzgajamo. Počasi, a vztrajno.

V čebelarstvu namenjamo veliko pozornosti povečevanju donosov medu. To je skupni cilj tako službe za napovedovanje medenja in pašnih katastrof kot tudi izpopolnjevanja tehnologij čebelarjenja itd. In prav je tako. Pri tem pa nekoliko pozabljamo na dobrino, ki nam je tako rekoč naravno dana: na našo čebelo – kranjsko čebelo ali kranjsko sivko. Ni videti, da bi se njena cena v svetu kaj zniževala. Nasprotno. Zvišuje se. Vse večje je, tudi zaradi vsakoletnih izgub, povpraševanje po njej. In v prihodnje se bo to samo še povečevalo, vse bolj jo bodo iskali pri njenem izvoru. Pri nas. Prav kranjska čebela bi morala postati vodilna blagovna znamka našega čebelarstva. Ni nam je treba kaj dosti hvaliti, saj jo svet že pozna kot odlično čebelo, treba pa se je truditi za ohranitev njene kakovosti, da je ne bi začeli kritizirati.

Našo čebelo je treba ohranjati, truditi se je treba, da ne siromašimo njenega genskega sklada. Ohranjati jo moramo na ravni krajevnih različkov ali ekotipov. To pomeni, da je dragocen vsak čebeljak, v katerem so pri čebelah še ohranjeni genetski zapisi, vsaka krajevna populacija čebel, ki se ne mešajo z drugimi ekotipi. V kolikor bolj odročnih krajih so čebele, toliko bolj so dragocene.

Ekotipe ali krajevne različke je utemeljil že pokojni prof. dr. Jože Rihar. Potem pa se je pojavljalo vse večje mešanje čebel, tako da se zdaj upravičeno sprašujemo, kaj je od teh ekotipov še ostalo.

Nadaljevanje na naslednji strani ►►

Barva napisa »Slovenski čebelar« na ovitku revije je tudi letošnja barva za označevanje čebeljih matic. Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu marelice (*Prunus armeniaca*). Foto: Franc Šivic

UVODNIK	73
Janez Gregori	
NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
dr. Peter Kozmus: Voščena vešča	76
Janez Gregori: Škodljivci v čebelarstvu niso vedno samo škodljivci	78
Milan Meglič: Čebelar in odmiranje čebeljih družin	80
Gorazd Lah: Konyev panj – svetla prihodnost čebelarstva	82
ALTERNATIVNI OPRAŠEVALCI	
Danilo Bevk: Preprost način gojenja čmrljev	85
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Janko Goričan: Čebelarjeva opravila v AŽ-in nakladnih panjih v marcu	88
VETERINARSKI NASVETI	
Borut Preinfalk, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za marec	90
MEDOVITE RASTLINE	
dr. Robert Brus: Vrbe	91
DOGODKI IN OBVESTILA	95
OBVESTILA ČZS	101
MALI OGLASI	105
OSMRTNICE	106

INDEX

EDITORIAL	73
Janez Gregori	
NEWS FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Peter Kozmus, PhD: Wax Moth	76
Janez Gregori: In Beekeeping Pest is not Always Just Pest	78
Milan Meglič: Beekeepers and CCD	80
Gorazd Lah: Beehive by Konya – Bright Future in Beekeeping	82
ALTERNATIVE POLLINATORS	
Danilo Bevk: Simple Method of Raising Bumble-bees	85
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Janko Goričan: Beekeeper's Chores for Alberti-Žnidersič Hives in March	88
VETERINARY ADVICE	
Borut Preinfalk, PhD (Vet. Med.): Veterinary Advice for March	90
FORAGE PLANTS	
Robert Brus, PhD: Willows	91
NEWS AND EVENTS	95
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	101
SMALL ADS	105
OBITUARIES	106

◀ Nadaljevanje s prejšnje strani

Pa ne smemo odnehati. Avstrijski Korošci propagirajo različne svoje ekotipe, Hrvati govorijo o svojih in jih tudi utemljujejo. Tako moramo postopati tudi Slovenci, saj bomo s tem dajali identiteto svoji čebeli oz. svojim ekotipom. Smešiti take napore, kot to počne tudi kateri izmed vzrejevalcev matic, je neproduktivno, je pljuvanje v lastno skledo. Nastopati moramo enotno in nenehno udarjati, katere ekotipe vzrejamo pri nas.

Na čebelarstvo in čebele pa se je zgrnila še ena nadloga. Lani je država uvedla davek tudi na čebelarstvo, to pa se je zgodilo prvič v zgodovini slovenstva. In prav v najtežjih časih za naše čebelarstvo bo marsikomu grozilo plačevanje davka za čebele, ki jih na nesrečo nima več. Da ekstenzivno čebelarstvo ni ne vem kako pridobitno, je pa splošno koristno, so v zgodovini spoznali že vladarji različnih družbenih ureditev, od Marije Terezije do Vladimirja Iljiča Lenina – oba sta v svojem času izdala odlok, da je čebelarstvo prosto vseh dajatev!

Ne mislim razpredati o krivičnosti davka, čeprav tak seveda je, temveč o posledicah te odločitve.

Vsak, ki ima nekaj več zemlje, je dolžan plačati davek na vse čebelje družine (razen če vodi knjigovodstvo, tega pa se bomo morali čebelarji šele navaditi). To so po večini mali kmetje, ki se poleg kmetovanja ukvarjajo še z nekaj družinami čebel, bolj zaradi tega, ker so bile že od nekdaj pri hiši. In redna zdravljenja varoze so tudi vse večja obveznost. Davek bo kapljica čez rob – in bati se je, da bodo začeli čebelarjenje opuščati. Tako bo propadlo najdragocenejše, kar ohranja raznolikost naše čebele, grozi neke vrste bankrot genske banke kranjske čebele. Namesto da bi vse svoje moči usmerili v ohranjanje razpršenih malih čebelarstev, so jih oblastniki začeli lahkomišno ogrožati. Obstaja nevarnost, da pogoltnost države resno ogrozi krajevne populacije naše čebele, čebele, ki bi resnično morala biti paradni konj slovenskega čebelarstva.

Janez Gregori,
član strokovnega sveta
Priznane rejske organizacije
za kranjsko čebelo

Izšla je dopolnjena knjiga avtorja Jova N. Kantarja:

Z zdravimi čebelami v XXI. stoletje

Prevedel jo je Franc Prezelj, tel.: 041/295 766.

Knjiga na 384 straneh obravnava probleme, s katerimi se srečujemo čebelarji zdaj in tukaj, hkrati pa vam ponuja rešitve, kako jih odpravimo na način, ki bo prijazen do čebel.

**Knjigo je mogoče kupiti v čebelarskih trgovinah
in na čebelarskem sejmu v Celju.**

 <p>PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10 Delovni čas: od ponedeljka do petka od 8. do 17. ure, sobota od 8. do 12. ure, v rednega zaprto.</p>	<p>PE ČEBELARNA OB PARKU Tyrlevo 26, Maribor Tel./Fax: 02/251 60 12</p> <p>Delovni čas: Pec: 9h - 12h in 15h - 18h Čet: 9h - 12h Soc: 9h - 12h Pet: 9h - 12h in 15h - 18h Sre: 9h - 12h in 15h - 18h Soboto, nedelja, prazniki zaprto</p>
<p style="text-align: center;">V naših enotah vam nudimo:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li style="width: 50%;">• čebelarsko opremo in pribor <li style="width: 50%;">• zaščitno opremo in pribor za čebelarje <li style="width: 50%;">• darina embalažo <li style="width: 50%;">• čebelarsko literaturo <li style="width: 50%;">• stekleno, kartonsko, keramično in plastično embalažo <li style="width: 50%;">• sladkor, sladkome pogače <li style="width: 50%;">• voličene satnice vseh velikosti <li style="width: 50%;">• vse vrste čebeljih pridelkov <li style="width: 50%;">• lesene satnice za satnice <li style="width: 50%;">• kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov <p style="text-align: right;">GSM: 051/348-426 / e-mail: jova.pp@cmis.net</p> <p style="text-align: center;">Možnost naročanja prodajnih artiklov (po telefonu, faksu, e-pošti), po povzetju, na prejemnikove stroške. IGZS - Ingovinsko posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivalč s.p., Maribor</p>	

15. IN 16. MARCA 2008**NA 31. DRŽAVNI ČEBELARSKI POSVET IN
ČEBELARSKO PRODAJNO RAZSTAVO V CELJE**

Čebelarstva zveza Slovenije bo v sodelovanju s Celjskim sejmom organizirala SOBOTO, 15. MARCA, IN V NEDELJO, 16. MARCA 2008, dvodnevni 31. državni čebelarski posvet in MEDNARODNO čebelarsko prodajno razstavo. Posvet bo bo potekal v dvorani E CELJSKEGA SEJMA v CELJU, Dečkova 1. Cena vstopnice 7 €.

SOBOTA, 15. 3. 2008

- OB 8.00 ODPRTJE RAZSTAVE
- OB 9.00 Odprtje posvetovanja in pozdravni govori predsednika ČZS in gostov.
- 9.30–10.00 Franc Šivic: Multivizijska predstavitev Janka Pislaka
- 10.00–11.30 OSREDNJA TEMA : IZGINJANJE ČEBELJIH DRUŽIN – predavatelj strokovnjak za odmiranje čebeljih družin EU, dr. Peter Neumann; Swiss Bee Research Centre, Švica
- 11.30–12.15 Okrogla miza o izginjanju čebeljih družin. Sodelujejo: Nacionalni veterinarski inštitut, Biotehnična fakulteta, Kmetijski inštitut, Čebelarstva zveza Slovenije
- 12.15–12.30 Andreja Rogelj: Predstavitev embalaže za Slovenski med
- 12.30–13.00 Franc Šmerc: Predstavitev zbornika o slovenskih vzrejalcih matic

ČEBELARSKA RAZSTAVA

V dvorani sejma bo organizirana fotografska razstava in mednarodna prodajna razstava. Ker bodo v Celju čebelarstva društva prejela izobraževalno in promocijsko gradivo, ki ga je pripravila Čebelarstva svetovalna služba, prosimo društva, da se posveta zagotovo udeležijo.

Ob odru v dvorani L1 bodo potekale delavnice izdelovanja svečk iz čebeljega voska, prikazi izdelave lectovih src in dražgoških kruhkov ter slikanje čebelarskih motivov na različne materiale. Sekcija izdelovalcev medenih pijač bo pripravila razstavo pijač z degustacijo, razstavili bodo tudi čebelarske spominke, čebelje pridelke in izdelke ter organizirali degustacijo medu.

NEDELJA, 16. 3. 2008

- 9.00–9.30 Multivizijska predstavitev JANKO PISLAK
- 9.30–11.30 OSREDNJA TEMA: KAKO IZVLEČI DOBIČEK IZ ČEBELARSTVA – predavatelj dr. Rodoljub Živadinović iz Srbije
- 11.30–12.00 Milan Meglič: Predstavitev geografske označbe Slovenski med
- 12.00–12.30 Tone Hrovat: Primer dobre prakse uporabe geografske označbe (konzorcij cvičkarjev)
- 12.30–13.00 dr. Peter Kozmus in drugi: POMEN IN OGROŽENOST ČMRLJEV

PROGRAM DOGAJANJA V DVORANI L1 (KJER POTEKA SEJEM POROKA) V NEDELJO, 16. MARCA, 2008

- 9.00–9.30 Razglasitev razpisa Čebelarski spominke
- 9.30–10.00 Razglasitev rezultatov dobrodelno-izobraževalne akcije Med v vrtcih (Tanja Magdič)
- 10.00–11.00 Predstavitev uporabe čebeljih pridelkov – apiterapija (Franc Grošelj, dr. med.)
- 11.00–11.30 Predstavitev sekcije medenih pijač
- 11.30–12.00 Predstavitev ocenjevanj medu v Sloveniji (Stane Plut)
- 16.00–16.30 Čebelji pridelki – moč narave (Andreja Kandolf)
- 16.30–17.00 Slovenija – domovina kranjske čebele (multivizijska predstavitev)
- 17.00–17.30 Predstavitev ocenjevanj medu v Sloveniji (multivizijska predstavitev)
- 17.30–18.00 Janko Pislak (multivizijska predstavitev)

Velika voščena vešča (*Galleria mellonella*)

Besedilo in foto: **dr. Peter Kozmus**, Kmetijski inštitut Slovenije

Znani sta velika in mala voščena vešča, od katerih je med čebelarji bolj znana velika voščena vešča, saj v čebelarstvu povzroča škodo. Še posebej mladim čebelarjem, ki imajo manj izkušenj, se kaj hitro zgodi, da jih preseneti ta škodljivec. Čeprav veščo bolj ali manj poznamo vsi, jo želim v tem prispevku predstaviti bolj celostno, da bo naš boj proti njej še učinkovitejši.

Voščena vešča se razvija v štirih stopnjah, od teh pa je za čebelarstvo najnevarnejša, ko je v fazi ličinke. Te so namreč velike uničevalke voska, tako da lahko v zelo kratkem času uničijo skladiščeno satje. Prehranjujejo se z voskom, ga žvečijo in pri tem vrtajo rove v satih, najraje v tistih, v katerih je bila zalega ali cvetni prah.

Razvoj voščene vešče

Odrasle vešče so velike do 20 mm, svetlo rjave do sive barve. Siva krila so pogosto lisasta, in če so položena čez telo, imajo obliko »strehe« ali »ladje«. Vešče po večini letajo ponoči, čez dan pa počivajo v temnih prostorih. Ta škodljivec ima izjemno dobro razvit voh, s katerim že na velike razdalje zazna vosek. Še posebej ga privlači uporabljeno (staro) satje, ker se hrani z nečistočo, ki je v njem. Pri tem zaleže 300 do 600 jajčec na sat ali v razpoke v panju. Skoraj okrogla jajčeca, ki so rožnate do bele barve, v premeru merijo približno 0,5 mm.

Če je temperatura od 29 do 35 °C, se iz jajčec v 3–5 dneh izležejo ličinke. Izleganje se podaljša, če so temperature nižje, tako da pri temperaturi 18 °C traja približno 30 dni. Ličinke so kremno bele barve, ko dosežejo velikost 28 mm pa postanejo sive. Ves čas se prehranjujejo z voskom in pri tem vrtajo v satje majhne rove ter jih oblagajo s svili podobno pajčevino. Na koncu iz vseh satov nastane kepa pajčevine in ostankov satovja, znotraj katere se prosto sprehajajo ličinke.

Ličinke so dejavnejše v toplem okolju, pri zelo nizkih temperaturah pa postanejo nedejavne. Njihova optimalna temperatura je 32 °C, saj v tem primeru traja njihov razvoj od izleganja do razvite ličinke le 19 dni. V hladnejšem okolju ali ob pomanjkanju hrane pa se razvoj lahko podaljša tudi na 5 mesecev.

Ko je ličinka razvita, se zabubi in svilnat zapredek, ki ga najdemo v masi uničenega voska, pomešanega s pajčevino, ali še pogosteje na vrhu satnikov in na drugih površinah panja. Ličinke po navadi

Odrasla voščena vešča

izoblikujejo podolgovate jamice za svoje zapredke in pri tem pogosto uničijo lesene dele panja. V skrajnih primerih v les izvrtajo tudi luknjo. Ko se ličinka zabubi, po navadi traja 14 dni do izleganja, vendar se to obdobje ob nizkih temperaturah podaljša tudi do 2 meseca. Po izleganju se odrasle vešče pariyo in življenjski krog se ponovi.

Škoda, ki jo v panjih povzroča voščena vešča

Zdrave čebelje družine ne tolerirajo vešče v panju, zato vešča nikoli ni poglavitni vzrok propada močne čebelje družine. Če je družina šibka in je v njej majhno število odraslih čebel (zaradi pomanjkanja hrane, brezmatičnosti, čezmernega rojenja, boleznih, zastrupitve s pesticidi, čebelarjevega zanemarjanja ...), panja ne more učinkovito braniti pred napadom vešče. Na začetku so napadeni samo sati, ki jih čebele ne varujejo. Če je družina zelo šibka, se napad razširi tudi na druge zasedene sate. Če čebelar ne posreduje pravočasno, so uničeni vsi sati v panju.

Voščeno veščo lahko zalotimo tudi v močni družini, vendar v njej ne more povzročiti večje škode, ker ji čebele ne dovolijo, da bi zalegla večje število jajčec. Lahko se pojavi tudi kakšna ličinka (črv), vendar posamezen osebek ne more narediti večje škode.

Škoda, ki jo voščena vešča povzroči v skladiščih

Ko satje pripravljamo za skladiščenje, je to lahko brez voščene vešče, vendar pa so v njem lahko jajčeca, iz katerih se pozneje razvijejo ličinke. Zaradi

tega je primerno, da uskladiščeno satje (če ni zaščiteno) večkrat pregledamo in po potrebi ukrepamo. Škoda je namreč odvisna predvsem od stopnje okužbe in od časa, ki je minil od okužbe. Lahko se zgodi, da nam vešča uniči vse uskladiščeno satje. Večja škoda se pojavi predvsem v toplejših mesecih, ko je vešča dejavnejša. Če so razmere ugodne, lahko vešča v tedni dni uniči vse satje. Precejšnja škoda lahko nastane tudi v toplejših obdobjih pozne jeseni ali spomladi, ko dnevi postanejo toplejši, saj lahko vešča proizvaja toploto, s katero svojo temperaturo zviša tudi za 25 stopinj nad temperaturo okolja.

Škoda, ki jo voščena vešča povzroča pri čebeljih produktih

Voščena vešča se še posebej dobro razvija, če ima na razpolago svež ali suh cvetni prah. Odrasle veščice, če je le mogoče, odlagajo jajčeca v bližino satja, v katerem je skladiščen cvetni prah. Jajčeca se razvijajo zaradi vplivov iz okolja in tako se lahko zgodi, da je cvetni prah že pakiran in pripravljen za prodajo, ko se v njem pojavijo ličinke. Tudi med, ki ga prodajamo v satju, je lahko onesnažen z voščeno veščo. Da se to ne bi zgodilo, ga moramo zavarovati takoj, ko ga vzamemo iz panja. Čisti vosek za veščo ni preveč privlačen, zato v njem ne povzroča večje škode. Tveganje za razvoj voščene veščice je večje v umazanem in neočiščenem vosku.

Zatiranje voščene veščice

Pri zatiranju voščene veščice ima veliko vlogo higiena v čebelnjaku. Staro satje ali koščke voska je najprimerneje zbirati v zaprtih posodah, v katere vešča nima dostopa, in jih, ko se nabere večja ko-

ličina, pretopiti ali prekuhati v čist vosek. V nasprotnem primeru je to za veščice imenitno okolje za razmnoževanje. Še zlasti satje, ki ga je napadla vešča, je treba kar najhitreje uničiti, panje pa natančno očistiti. Čisto okolje v veliki meri zmanjša možnost za okužbo.

Tveganje za okužbo zmanjša tudi skrb za močne družine. Zaradi tega je združevanje šibkih družin v močnejše nadvse primeren ukrep v boju proti voščeni veščici.

Čebelarjem, ki skladiščijo sate od pozne jeseni do zgodnje pomladi, v tem obdobju ni treba izvajati posebnih zaščitnih ukrepov, ker so temperature v okolju po navadi tako nizke, da preprečujejo ali vsaj zmanjšujejo dejavnost voščene veščice. Vešča satje bolj ogroža poleti, ko čebelarji iz panjev jemljejo sate pokritega medu, da bi jih iztočili, takoj po točenju pa jih ne vstavijo v panje. Če satov ne skladiščijo primerno, sami povečajo možnosti za napad veščice.

Ličinke voščene veščice

Številni čebelarji se odločajo tudi za zamrzovanje, saj ta postopek najbolje uniči jajčeca voščene veščice. Ta način je primeren tudi za uničevanje morebitnih jajčec v nekaterih čebeljih produktih, kot sta cvetni prah in med v satju. Čas zamrzovanja je odvisen predvsem od temperature, saj je znano, da jajčeca propadejo, če so štiri ure in pol izpostavljena temperaturi $-6,7\text{ }^{\circ}\text{C}$ ali tri ure temperaturi $-12,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ oziroma dve uri temperaturi $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Po zamrznitvi je treba satje hraniti v prostorih (omare, skrinje, plastične vreče ...), v katere vešča nima dostopa, saj v nasprotnem zamrzovanje ne bo obrodilo zelenih sadov. V čebelarstvu se vse bolj uveljavlja hranjenje satov v hladni sobi s temperaturo $4\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Zavedati se moramo, da voščena vešča ni sovražnica močnih in zdravih čebel in da nas s svojo navzočnostjo pravzaprav opozarja na slabo stanje v našem čebelarstvu.

Knjigovez – Božo Vražič

*Čebelarjem vežemo letnike revije
Slovenski čebelar*

Po ugodnih cenah vežemo letnike revije Slovenski čebelar v trdo vezavo. Lahko jih prinesete ali pošljete po pošti na naslov: Knjigoveznica Vražič, Celovška cesta 172, 1000 Ljubljana. Naši prostori so na dvorišču za restavracijo McDonalds, poleg garaž mestnega avtobusa. Za dodatne informacije, prosimo, pokličite po tel.: 01 519 57 14 ali GSM 041 604 189.

Škodljivci v čebelarstvu niso vedno samo škodljivci

Besedilo in foto: **Janez Gregori**

Kadar naštevamo živali, ki povzročajo škodo v čebelarstvu, navadno začnemo z voščenenima veščama, z veliko in malo. Ker sodita med molje, ju včasih poimenujemo tudi voščena molja. Vešče namreč uničujejo satje, o tem pa se lahko hitro prepričamo tudi sami, če smo premalo skrbni in rezervnega satja v omari ali v kakem drugem skladiščnem prostoru ne zavarujemo pravočasno. Čaka nas lahko pravo razdejanje, satje, če ga je še kaj ostalo, pa lahko samo še prekuhamo. Podobno je včasih tudi v panju, v katerem je odmrta družina, vreme pa je dovolj toplo, da lahko molji počnejo, kar pač počnejo. Na našo jezo in v našo škodo.

Pa se vprašajmo, kje je pravzaprav mesto voščenih vešč v naravi? Njihova hrana je satje. Najraje se lotevajo starejšega, ki je že bilo zalezano. Vešče ne prebavljajo voska, vendar je zanje užitno vse tisto, kar se ga drži. Predvsem so to ostanki čebelje zalege, njeni iztrebki, ostanki zapredkov bub (srajčke) in uskladiščen cvetni prah. Zelo pomembno pa je, da ob vsem tem zaužijejo tudi različne bolezenske klice na satju, ki bi v primernih razmerah lahko povzročile hude kužne bolezni.

Čebelja družina se v naravi naseli v primernem prostoru, navadno je to drevesno duplo. Tam zgradi satje, nabira med in neguje zalego. Tam, skratka, živi. Ko pa se njen vek izteče, recimo zaradi izgube matice in posledične trotavosti, ostane samo še za-

Voščene vešče so začele pospravljati čebelarjevo malomarnost.

Velika voščena vešča (Galleria mellonella)

puščeno satje. Kmalu se ga lotijo vešče in delujejo toliko časa, da ni več sledu o njem. Duplo je očiščeno, ne samo voska, ampak tudi morebitnih bolezenskih klic, in v prihodnji sezoni rojenja ga bo lahko naselila nova čebelja družina. Na podoben način izgine satje tudi v čebelnjaku, če smo po naključju pozabili nanj. Mora pa biti v temnem prostoru, saj se ga vešče na svetlobi ne lotijo. Vidimo torej, da so voščene vešče neke vrste smetarji, sanitarci, ki poskrbijo, da neuporabno satje izgine, z njim pa tudi morebitni viri raznih bolezni.

Dandanes veliko govorimo o gensko spremenjenih organizmih, predvsem o gensko spremenjeni koruzi (BtGSO), katere sajenju se pri nas za zdaj še odločno upiramo. »Bt« sta začetni črki imena bakterije *Bacillus thuringiensis*. To je v zemlji živeča bakterija, ki vsebuje strupe (endotoksine), uničujoče za metulje (Lepidoptera). Sintetično pridobljen toksin Bt zato v kmetijstvu in v gošpodinjstvu uporabljajo kot biološke insekticide, predvsem proti različnim

moljem (veščje sodijo med metulje), ki lahko na poljskih kulturah povzročijo občutno škodo.

In v kakšni povezavi je omenjena bakterija s koruzo? Znanstvenikom je uspelo, če povemo zelo poenostavljeno, vstaviti nov gen v dedni zapis koruze, ki ima za posledico izločanje toksina Bt. Molj, ki se je loti, zaužije toksin Bt in pogine. V praksi ima to velik pomen, saj je na ta način gensko spremenjena koruza varna pred molji. Ne poznamo pa še vseh njenih stranskih posledic, med drugim tudi ne posledic na prehrano ljudi.

Vir cvetnega prahu, ki ga potrebuje čebelja družina za prehrano, je tudi koruza. Ker cveti pozno in takrat v naravi po navadi ni drugih pelodnih virov, čebele lahko naberejo znatne količine cvetnega prahu koruze, te zaloge pa dolgo časa ostanejo v satju. Čebele seveda ne ločijo, katera rastlina je gensko spremenjena in katera ni. Nabran cvetni prah skladiščijo v satju ob zalegi. Raziskovalci doslej niso ugotovili kakšnega posebnega vpliva, ki bi ga imela gensko spremenjena koruza neposredno na kožekrilce (Hymenoptera), med katere sodijo tudi čebele. Njen cvetni prah pa vpliva na voščene veščje, saj poginejo vse, ki se hranijo z njim. Na prvi pogled ni dramatičnega. Pač ne bo vešč.

V državah, v katerih je gensko spremenjena koruza posejana na velikih površinah, so znanstveni

ki začeli opozarjati na morebitne nepričakovane posledice. Voščene veščje izginjajo, nihče drug pa ni naravno »usposobljen« za opravljanje njihovega dela, tj. pospravljanja starega satja. Zapuščeno satovje v duplih, v katerih je skladiščen cvetni prah gensko spremenjenih rastlin, ostane dolgo časa strupeno in prav tako dolgo časa grozijo morebitni viri boleznih. Izginjanje voščjenih vešč je resna grožnja, da se bodo zaradi njihove odsotnosti veliko prej razpasle nevarne kužne bolezni, ki so lahko usodne za obstoj čebeljih družin. Tako ima lahko cvetni prah gensko spremenjene koruze še kako velik vpliv na čebelje družine. Glede na to, da je strupen za številne žuželke, bodo seveda posledice tudi večje: zmanjševanje biotske raznolikosti, to pa ima lahko še druge nepričakovane posledice.

V naravi nikoli ne smemo prehitro soditi o koristi ali škodljivosti različnih bitij. Še prehitro se nam lahko zgodi, da je žival, ki jo obojamo, v nekaterih okoliščinah naš zaveznik. Tako kot so to lahko voščene veščje.

Viri:

Sabugosa - Madeira, B., Abreu, I., Ribeiro, H., Cunha, M., (2007). Bt transgenic maize pollen and the silent poisoning of the hive. Journal of Apicultural Research, let. 46, št. 1, str. 57-58.

Praznik cvetja, vina in oljčnega olja v Ankaranu

Vljudno vas vabimo, da se udeležite Praznika cvetja vina in oljčnega olja, ki bo **23. in 24. marca 2008 med 10. in 19. uro v turističnem naselju Adria v Ankaranu**. Praznik cvetja, vina in oljčnega olja bo promocijske narave, zato se na njemu lahko predstavijo vsa društva, proizvajalci – čebelarji, vinarji, kletarji, oljkarji, tartufarji, vrtnarji, cvetličarji in vsi tisti, ki želijo predstaviti kulturno dediščino svojega kraja ter zabavo po istrskih običajih

Organizator se obvezuje, da bo poskrbel za naslednje:

- organizacija prireditve
- prostor za razstavljalce
- pergamene za najboljše predstavitve dejavnosti
- za čebelarje je udeležba oz. razstavni prostor brezplačen

TURISTIČNO DRUŠTVO ANKARAN
SOCIETA TURISTICA DI ANKARANO

Udeleženec je dolžan:

- predstaviti svojo dejavnost v najlepšem in pristnem običaju (aranžma)
- organizatorju čim prej poslati dovoljenje za svojo dejavnost skupaj s podpisano priloženo prijavnico (le tisti, ki imate namen prodajati).

Prijavnico pošljite najpozneje do 5. 3. 2008 na naslov TD Ankarano, Jadranska 66, 6280 Ankarano, p.p. 51

Za podrobnejše informacije vam je na voljo ga. Ada Marija Butinar, Turistično društvo Ankarano, tel.: 05/652 05 60 ali 041/713 797, e-pošta: tdankaran@t-2.net

PRIJAVNICA ZA PRAZNIK CVETJA, OLJČNEGA OLJA IN VINA V ANKARANU, 23. IN 24. MAREC 2008

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Tel.: _____ Faks: _____

E-mail: _____

DŠ: _____

Predstavl bom naslednjo dejavnost (kratek opis):

Obvezna priloga: Dovoljenje za opravljanje dejavnosti, če nameravate prodajati svoje izdelke.

Kraj in datum: _____

Žig in podpis prijavitelja: _____

Čebelar in odmiranje čebeljih družin

Besedilo: **Milan Meglič**

Čebelar in vzrok odmrta čebeljih družin

Čebelar je dolžan skrbeti za zdravstveno stanje čebel. Čebelja družina lahko odmre zaradi različnih vzrokov. Zimske izgube čebeljih družin v obsegu od 1–10 % (čim manj tem bolje) zaradi izgube matice, lakote ipd. so del čebelarjenja. Čebelar vzroke po navadi pozna, posledice pa odpravi že zgodaj spomladi z razmnoževanjem družin v okviru lastnega čebelarstva.

Skrb zbujajoče pa je, če odmre večje število čebeljih družin ali če čebelje družine odmirajo na širšem območju. Čebelar bi moral ugotoviti vzrok tudi za take, nenormalne izgube. Če sam tega ne more, naj pokliče na pomoč specialista ali veterinarja, ki mu bo skušal pri tem pomagati. Seveda bo strokovna služba odvzela tudi vzorce čebel in zalege ter oblikovala uradni zaznamek o ugotovitvah.

Zelo neodgovorno ravna čebelar, če izgub večjega števila čebeljih družin ne sporoči veterinarski službi. S tem ne ogroža samo preostalih svojih družin, ampak tudi sosednja čebelarstva. Teoretično razglabljanje o možnih vzrokih tolikšnih izgub čebel, ki traja mesec, dva ali celo več po tem dogodku, gotovo ne bo razrešilo problema. Celó več, tak način kaže na čebelarjevo neodgovorno ravnanje.

V poplavi različnih možnih nepojasnjenih vzrokov odmiranja čebeljih družin naj bi čebelar ohranil trezno glavo in v svojem čebelarstvu skušal najti slabe točke, ki jih je morda povzročil celo sam. Posredni ali neposredni vzrok odmiranja čebel so lahko tudi neustrezna oskrba čebel, nezadostna poznoletna preskrba s cvetnim prahom, stresne situacije (na primer lakota), neprimerna stojišča, nepravočasno ali nestrokovno zatiranje varoj, zatiranje varoj z neznanimi sredstvi itd.

Tako je ob izvajanju zimskega zatiranja varoj v obdobju, ko v družinah ni več zalege, navadno mogoče odkriti napake, ki jih je čebelar povzročil v prejšnjem obdobju, na primer veliko število odpadlih varoj ob zimskem zatiranju kaže na napake, ki jih je čebelar storil v prejšnjih mesecih. Pri tem pa je treba imeti v mislih tudi soseda čebelarja, ki je bil morda zaradi neustreznega zatiranja varoj posredni povzročitelj, da so se te razširile po okolici (ropanje ali zale-tavanje čebel, ki prenašajo tudi varoje).

Tudi ob morebitnih nenadnih izgubah čebel ali izgubah velikega števila čebeljih družin naj bi čebelar dokazoval, da propada čebel posredno ni pov-

zročil on sam. To lahko dokazuje s svojimi zapiski o posegih v čebelje družine, od teh pa so posebej pomembni zapiski o vzdrževanju zdravstvene kondicije čebel, predvsem zapiski o načinu zatiranja varoj. Seveda ne sme manjkati tudi dokumentacija o sredstvih, ki jih je uporabil za ta namen. V dokazovanje svoje nekrivde ima čebelar možnost vključiti tudi pooblaščen veterinarsko službo, ki bo pravočasno izvedla strokovni ogled in laboratorijske analize zalege, čebel, satja in medu, hkrati pa mu bo tudi svetovala, kako naj ukrepa, da škoda ne bi bila še večja.

Kam s sati odmrlih družin in drugi ukrepi

»Dobra čebelarska praksa« je sestavni del sistema kolektivne blagovne znamke »Slovenski med kontrolirane kakovosti« (1999, BF in ČZS), zato naj bi jo upoštevali vsi njeni uporabniki. Tudi vsi drugi čebelarji naj bi se čim bolj ravnali po smernicah dobre čebelarske prakse. (Glej tudi Slovenski čebelar, 2001, št. 7–8, str. 231–237!) V njih je zapisano, da »čebel ne bi smeli krmiti z medom iz odmrlih družin«. Krmljenje čebel z medom (hrano) iz odmrlih družin je zelo tvegano, saj utegne biti škoda v prihodnjem obdobju še večja. Z analizo je mogoče ugotoviti, ali je med oziroma predelana sladkorna raztopina primerna za hrano čebel ali ne. Če medu oziroma predelane sladkorne raztopine nismo dali v analizo, moramo čebelam preprečiti dostop do take hrane.

Kako naj čebelar ravna ob morebitnem odmr-tju večjega števila čebeljih družin, ko mu v panjih ostane zelo veliko medenega satja, predvsem pa satja, ki vsebuje tudi predelano sladkorno raztopino, da ob tem ne bo ogrožal zdravje čebel ali da ne bo zavajal porabnika? Odvisno od vzroka odmrta družine, od kakovosti satja in od vrste hrane v satju ima čebelar različne možnosti ukrepanja:

1. Vzrok odmrta čebel ni znan

Čebelar ima več možnosti:

- Vse satje odmrlih družin lahko pretopi ali zakoplje v zemljo.
- Če je v satih res samo med, ga iz mladega satja lahko iztoči in uporabi za ljudsko prehrano ali za izdelavo medenih pijač. Če želi satnike znova uporabiti, jih mora pred tem temeljito očistiti in razkužiti.

- Če je v satju predelana sladkorna raztopina ali mešanica medu in predelane sladkorne raztopine, ta ni primerna za izdelavo medenih pijač (ker predelana sladkorna raztopina pač ni med). Iztočeno zimsko hrano (predelan sladkor) zato lahko uporabi le za industrijske namene /kot sladilo pri izdelavi piškotov, sadnih sirupov itd./.

V vsakem primeru pa je treba notranjost panjev, vse njihove dele ter tudi prednjo, zunanjo stran panjev, vključno z naletno desko, temeljito očistiti in razkužiti. Po potrebi (zlasti, če mu tako svetuje veterinar) je treba razkužiti tudi okolico čebelnjaka.

2. Vzrok odmrta čebel je varoja (po navadi po že končanem krmljenju, lahko pa tudi pozneje)

V tem primeru priporočam:

- Vse staro satje je treba izločiti iz uporabe oz. pretopiti.
- Izločiti in pretopiti je treba vse satje, v katerem je morebiti še odmrta zalega.
- Prav tako je treba pretopiti vse satje, ki je bilo v osrednjem delu gnezda in vsebuje še vence zimske hrane, in tudi tisto, v katerem je hrana le še na zgornjem prednjem ali pogosteje samo na zadnjem delu sata.
- Mlajše medeno satje ali satje s predelano sladkorno raztopino lahko shrani. Uporabil ga bo lahko pri narejanju narejencev (tudi v tem primeru lahko le analiza 100 % potrdi/ovrže primerčnost te hrane za čebele).

Ob tem naj temeljito očisti notranjost panja in dele panja (matična rešetka, okence, zaporica). Še bolje je, če ob tej priložnosti notranjost panja tudi razkuži.

3. Vzrok odmrta čebelje družine je lakota

Vse satje, v katerega so se zavlekle čebele, vse morebiti plesnivo satje ter vse starejše satje izločimo iz uporabe oz. pretopimo. Za poznejšo uporabo shranimo samo mlajše, lepo satje.

4. Vzrok odmrta je nosema, huda gniloba ipd. (znani vzroki)

- V primeru noseme ali griže je treba vse onesnaženo satje pretopiti. Če je v satju med, ga lahko iztočimo in porabimo kot med za ljudsko prehrano ali za izdelavo pijač iz medu. Če je v satju tudi predelana sladkorna raztopina, pa to seveda ni med, zato jo lahko uporabimo samo za industrijske namene. Pri pojavu noseme je treba notranjost panjev, vse njihove dele ter tudi prednjo zunanjo stran panjev, vključno z naletno desko, temeljito očistiti in razkužiti. Mlado prazno satje je mogoče zaščititi proti voščeni vešči z očetno kislino, ki ubija tudi spore noseme.
- Ob sumu hude gnilobe je obvezno treba poklicati veterinarja, ki bo ob morebitni potrditvi te bolezni odredil nadaljnje postopke tako glede panjev, satja, mrtvic itd.

Sklep

Čebelje družine lahko odmrejo zaradi različnih vzrokov. Nekatere vzroke je mogoče razmeroma lahko ugotoviti, nekatere težje, mogoče pa je celo, da nekaterih vzrokov niti še ne poznamo.

Ob vsakem odmrtnju čebelje družine je treba takoj zapreti žrela in tako preprečiti dostop drugim čebelarjem. Čebelar bi ravnal zelo neodgovorno, če bi pustil žrela panjev odprta v upanju, da se bo prihodnje leto vanj vletel kak roj, ali da bi bil tak panj vir hrane za sosednje čebelje družine.

Čebelar je neposredno zainteresiran za odkritje vzroka odmrta čebel. Nekatere vzroke lahko čebelar ugotovi sam, za vse druge pa naj za pomoč prosi veterinarsko službo, ki mu bo v takih primerih svetovala, kako naj ukrepa.

Ali in kako bo čebelar lahko uporabil satje odmrlih družin (in tudi hrano v teh satih), je odvisno od vzroka odmrta čebel. Ob vsakem dvomu naj za nasvet povpraša specialista (čebelarja z več izkušnjami in z več znanja) ali veterinarsko službo.

Doživljajski izlet na Goričko!

Dragi prijatelji čebelarji. Spet je pomlad in verjetno v vaših društvih že načrtujete izlete. Zato nam dovolite, da Vam predlagamo izlet v Krajinski park Goričko. Tam si boste ob vseh drugih zanimivostih našega kraja lahko ogledali tudi našo Ekološko čebelarstvo kmetijo Čebelji gradič. Z veseljem vam bomo svetovali glede možnosti drugih ogledov, tako da boste napolnili vaš dan in zadovoljni odšli domov.

Več informacij na:
tel.: 02 55 88 530
GSM: 041 723 410
cebelji.gradic@siol.net
www.cebelji-gradic.com

Kónyev panj – svetla prihodnost čebelarstva

Besedilo in fotografije: **Gorazd Lah**, proVET, d. o. o., Ljubljana

Kakor vsa leta doslej se bodo slovenski čebelarji tudi letos spopadali s svojo najhujšo nočno moro – varozo. Čebelarji se proti tej nadlogi bojujejo s tradicionalnimi ukrepi, med katere sodi uporaba kemičnih sredstev, zdravil, eteričnih olj in feromonskih pasti. Najpogostejši kemični sredstva, ki sta v uporabi v čebelarstvu, sta oksalna in mlečna kislina, pri katerih pa je potrebna zvrhana mera previdnosti, kajti že najmanjša napaka lahko povzroči odmrtje čebel.

Dokazano je, da kemična sredstva, zdravila in eterična olja puščajo v medu in vosku svoje ostanke, to pa čebelarju onemogoča pridobivanje medu brez nedovoljenih ostankov. Poudariti moramo, da je uporaba kemičnih sredstev zamudno, predvsem pa drago opravilo, ki ne zagotavlja stodontnega uspeha. Poleg tega se tudi sodobni porabniki vse bolj nagibajo k uporabi bioizdelkov, to pa tako kmete kot tudi čebelarje sili k uporabi novih, boljših tehnologij.

Za ta namen je madžarski čebelar Lajos Kónya razvil inovativen in predvsem revolucionaren nakladni panj. Njegov razvoj je spremljal Inštitut za raziskave hrane in reprodukcije živali iz Gödöllöja na Madžarskem pod vodstvom dr. Lászla Békésija in njegove mednarodne skupine strokovnjakov za biologijo in reprodukcijo čebel.

Mednarodna skupina raziskovalcev je v napadenih celicah zalege zaznala nenavadno početje. Ugotovili so, da je zgornja stena celice neke vrste »shajališče«, označeno z iztrebki zajedavca, in da ima

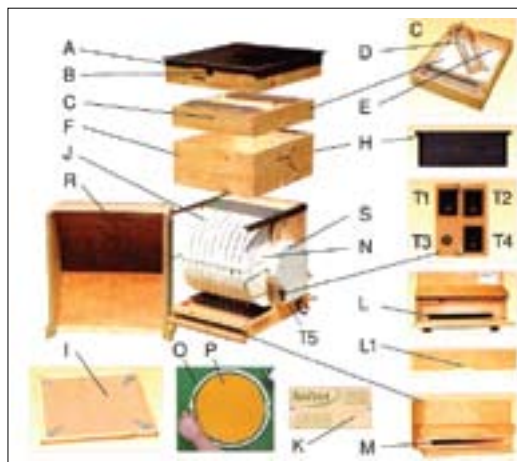
velik vpliv na njegovo reprodukcijo. Ugotovili so tudi, da vrtenje gnezda vpliva na orientacijo varoj, prav ta pa ima velik vpliv na njihovo razmnoževanje in prehranjevanje.

Med raziskovanjem novih tehničnih rešitev je Lajos Kónya sodeloval z različnimi univerzami in raziskovalnimi ustanovami. V procesu razvoja nakladnega panja so se pokazale še nekatere druge prednosti, ki jih je s pridom tudi uporabil (preprečevanje rojenja, enakomerna zalega, hitrejši razvoj čebel ...).

Skupina strokovnjakov dr. Békésija je poskus začela izvajati leta 2001. Populacijo varoj so vso sezono opazovali v osmih poskusnih panjih in enem kontrolnem panju. Povprečno število varoj v poskusnih panjih je bilo 275, v kontrolnem pa od 480 do 1834.

Poleg odrasle populacije zajedavca so leta 2002 laboratorijsko pregledali tudi zaprte celice gnezda. Število zajedavcev na odraslih čebelah so z odvzemanjem vzorcev določali trikrat na dan. Junija tega leta je bilo povprečno število odpadlih varoj 5, po diagnostičnem pregledu julija pa od 3–129 (povprečno: 63). Ob avgustovskem pregledu je bilo število odpadlih varoj od 3–110 (povprečje: 53).

Leta 2003 so poskus nadaljevali v 44 čebeljih družinah, jesenski pregled pa je pokazal le 10 varoj na čebeljo družino. Pozimi je poginilo 50 % varoj, glede na to pa je številka ostala pod ravnijo spomladanske napadenosti in je bila enaka kot pri družinah, v katerih so varoje zatirali s kemičnimi sredstvi.

Deli Kónyevnega panja: A = streha panja, B = zgornja ventilacijska odprtina, C = bežni prostor s pitalnikom, D = ventilacijska rešetka, E = pregradna deska, F = predal za mediščice, H = plastični okvir za med (opcija), I = del za umik čebel (opcija), J = gnezdo, K = identifikacijska ploščica, L = žrelo, LI = zimsko zoženo žrelo za izlet, M = spodnja odprtina za ventilacijo, N = vrtilni boben, O = prazna naklada za gnezdo, P = naklada za gnezdo, premera 40 cm, črn (opcija), R = žrelo panja, S = opaž - velik (motor + mehanika), T = opaž - mali (kontrolna enota mehanike), T1 = K1 stikalo, T2 = K2 stikalo, T3 = LED indikator, T4 = MAN stikalo, T5 = varovalka

Lajós Kónya drži Kónya gnezdo (levo) in gnezdo tradicionalnega panja (desno).

V letih 2004 in 2005 so opazovane družine trikrat preselili 60 km stran od kraja prezimovanja. Najpogostejše čebelje paše na Madžarskem so oljna repica, akacija, gorčica in sončnica. Poskusne družine so povprečno na leto pridelale 100 kg medu (od 80 do 120 kg). Ko v panjih ni več zalege, je treba v družinah uporabiti oksalno ali mlečno kislino, saj s tem uničimo preostale preživle varoje.

Rezultati poskusa so potrdili, da je Kónyev panj, torej panj z vrtečim se gnezdom, tehnologija, ki ne zahteva uporabe kemičnih sredstev oz. antibiotikov za zdravljenje bakterijskih bolezni, predvsem pa preprečuje škodo, ki jo povzročajo varoje. Ob uporabi Kónyevga panja se čebelarji izognejo tudi onesnaženju medu z ostanki kemičnih sredstev.

Prednosti panja z vrtečim se gnezdom so:

1. **V sezoni pridobivanja medu preprečuje razmnoževanje zajedavca *Varroa destructor* brez uporabe kemičnih sredstev.**

Izpopolnitev nove metode preprečevanja razmnoževanja varoj je rezultat neuspešnega boja proti

Enostaven pregled zalege.

temu nevarnemu sovražniku čebel. Vrtenje gnezda namreč varoje dezorientira (zmede). To, da varoje ustvarijo svoje bivališče v zgornjem delu zaprte celice, je določeno v njihovem genskem zapisu. V obdobju razmnoževanja samica odloži jajčeca v del celice, ki je tedaj obrnjen navzgor. Vrtenje gnezda za 180 ° povzroči, da se jajčeca varoje znajdejo pod čebeljo ličinko, torej se spremeni njihov običajni položaj. S tem dosežemo, da je razvoj varoj praktično onemogočen. Vsak dan se spreminja tudi mesto na ovoju ličinke, na katerem je varoja ustvarila luknjico za hranjenje, to pa ji onemogoča tako normalno prehranjevanje kot tudi orientacijo, razvoj in razmnoževanje. Z vrtenjem gnezda povzročimo motnje v normalnem življenju varoj, s tem pa njihovo populacijo zmanjšamo na najmanjše možno število, tako da ne ogroža čebeljih družin.

2. **Pridobivanje medu brez nedovoljenih ostankov.**

Inovacija na področju čebelarstva omogoča pridobivanje medu brez nedovoljenih ostankov ter glede na to tudi konkurenčno ceno. Glede na prakso in ekonomski izračun je torej ta panj revolucionaren tehnološki preobrat v čebelarstvu.

3. **Delo čebelarja je preprostejše (1 ura dela s panjem na leto).**

Vrtenje gnezda za 180 ° v 24 urah (prva stopnja) ne moti čebel, temveč jih prisili v reorganizacijo zalege, s tem pa čebelarja razbremeni dnevnih

PRIMERJALNA TABELA	Kónyev panj	Tradicionalni panji
napadenost z varojami	šibka	številna
rojenje	∅	20–40 % zmanjšana proizvodnja
proizvodnja medu	pribl. 100 kg/panj	pribl. 60 kg/panj
vloženo delo	1 ura/leto	8 ur/leto
zdravila, kemična sredstva	∅	pribl. 4,50 €/družino
kakovost medu	brez nedovoljenih ostankov	ostanki peloda
pridobivanje medu brez nedovoljenih ostankov	z lahkoto	zelo težko
učinkovitost enega človeka	1200–1500 panjev	150–200 panjev

Okroglo gnezdo Kónya panja.

Notranjost gnezda.

opravi. Pomembno je, da v obdobju rojenja panj preklonimo na vrtenje gnezda na 90 ° v 12 urah (druga stopnja), saj s tem preprečimo graditev matčnikov. Ob morebitnem dolgotrajnejšem obdobju slabega vremena je vrtenje gnezda priporočljivo prekloniti na 45 ° v 6 urah (tretja stopnja).

4. Panj omogoča za 30–40 odstotkov večji pridelek (do 100 kg medu na panju).

Panj omogoča, da matica neovirano zalega tudi na vrhuncu paše in da ni prikrajšana za svež nektar.

Čeprav skušajo čebele iz strjenega medu, ki ga prinesejo iz mediščnih naklad, prek zalege izdelati oporo za sate, ga zvečer, ko se gnezdo zavrti za 180 ° in so opore satov bliže izhodu, spet odnesejo v mediščne naklade. Posledica tega so izpraznjene celice, ki jih matica nemudoma zaleže. Rezultat tega procesa je, da so okrogli okvirji s premeom 40 cm povsem polni zalege v obdobju razvoja novih čebel. Potreba po novih mediščnih nakladah je odvisna od na pašnih razmer.

5. Pregled zalege izvedemo brez premikanja naklad.

V panju lahko opravimo vse, kar je potrebno, ne da bi pri tem motili čebele, prav tako pa nam ni treba premikati naklad, in to niti tedaj, ko čebeljo družino pripravljamo na prezimovanje.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/fax 01/ 7551-317
GSM 041 420 200
E-mail: spelakrze@yahoo.com

6. Vrtenje gnezda zanesljivo preprečuje rojenje čebel.

Čebele gradijo matičnike navpično. Ko jih zgradijo, se gnezdo obrne, čebele pa ličinke odstranijo, saj so nagonsko nagnjene k redu v panju. To onemogoča graditev matičnikov in s tem tudi rojenje čelbe družine.

7. Omogoča razvoj večje in močnejše čebelje družine.

Čebele lahko ob obilni paši v dveh tednih z medom napolnijo devet satov. Pregledovanje panja vsakih 14 dni ni potrebno (za razliko od tradicionalnih panjev), razen v skrajnih primerih, saj se družina razvija hitreje.

8. Kolikor je mogoče zmanjšuje nevarnost pojava sekundarnih bolezni (npr. poapnele zalege itd.).

Najpogostejše sekundarne bolezni čebel so virusne bolezni, ki povzročajo poškodbe kril (DWV), tako da je velikemu številu čebel v družini onemogočeno letenje. Te čebele seveda niso zmožne sodelovati pri nabiranju nektarja ali mane. Kot domnevajo, naj bi bila deformacija kril posledica varoze, saj so zaradi napadenosti z varojami čebele dovzetnejše za viruse in njihovo širjenje.

9. Čebelarstvu omogoča, da postane moderna veja kmetijstva.

Moderna tehnologija panja omogoča pridobivanje več medu z manj vložene delo. Zaradi povečane učinkovitosti čebelarjenja so produkcijski stroški ocenjeni na 0,60 € za 1 kg medu, rezultat pa je

Primer priključitve panjev na akumulator, ki ga napaja sončna celica.

med brez nedovoljenih ostankov. Manj vložene delo omogočajo tudi plastična medišča. Popolna avtomatizacija čebelarjenja in splošno zdravje čebelje družine sta tudi razloga za večjo vztrajnost čebelarja kot podjetnika. Pridelava medu se zaradi okolja, ki je za čebele manj stresno, lahko poveča za 30–40 %, odvisno od pašnih razmer v okolici. Naložba se povrne v eni do dveh sezonah.

Kónyev panj deluje na 12 V akumulator, ki ga polnimo prek sončne celice (60 W/12 V) ali električnega omrežja. Na en 12 V akumulator lahko priključimo do 100 Kónyevih panjev! En Kónyev panj deluje z enim 100 Ah/12 V akumulatorjem polnih 171 dni.

Novi panj madžarskega čebelarja Lajosa Kónyev čebelarju omogoča z manj dela pridobiti več medu boljše kakovosti. Od leta 2005, ko so panj začeli prodajati, je bilo v EU, prodanih 3500 panjev.

ALTERNATIVNI OPRAŠEVALCI

Preprost način gojenja čmrljev

Besedilo in foto: **Danilo Bevk**

Čmrlji živijo v enoletnih skupnostih, prezimijo namreč samo v zadnjem letu izglele matice, zato si moramo družine priskrbeti vsako leto posebej. Marsikdo, do njih pride le tako, da v naravi poišče gnezdo in ga ogrebe. To pa danes, ko je čmrljev vse manj, ni vedno enostavno, niti ni najbolj primerno, ker jim s tem lahko tudi škodimo. Čmrljarji si zato prizadevajo, da bi se jim matice pomladi v panje naselile same, pri čemer pa mnogi nimajo te sreče, zato se morajo vedno znova zatekati k prvemu načinu pridobivanja družin. Kot pa boste videli v nadaljevanju, je rešitev problema lahko tudi zelo preprosta.

Čeprav so čmrlji za kmetijstvo nepogrešljivi, jih to vse bolj ogroža. V intenzivno obdelani krajini ne dobijo dovolj hrane, škoduje jim tudi raba fitofarmaceutskih sredstev. Omenjena problema pa žal nista edina. Ena prvih težav matični pomladi je najti primeren prostor za gnezdenje. To velja tako za vrste, ki gnezdo naredijo na površju v mahu, kakor tudi za tiste, ki gnezdiijo v rovih glodavcev. Problem jim lahko pomagamo premostiti tako, da primerna gnezdilna mesta pripravimo mi. V ta namen lahko nastavimo panjičke do polovice napolnjene s posušenim mahom. Vanje se bodo naselile predvsem vrste, ki gnezdiijo na površini, za druge pa bo to do-

Cvetlične lonce sem napolnil s seseklanim posušenim mahom, ki se je čez zimo skrčil. Vkopljemo jih lahko tudi šele pomladi, najkasneje takrat, ko začnejo letati matice. Pomembno je, da lonec ni zasut povsem do roba, da vanj nebi dotekala voda.

movanje poleti presuho in pretoplo, zato si ga ne bodo prav rade izbrale. Zahtevam slednjim je zato nekoliko težje ustreči, vendar pa se je izkazalo, da za določeno vrsto to ne velja.

Jeseni 2006 sem doma (Sovodenj, Poljanska dolina) v zemljo zakopal lončene cvetlične lonce premera 22 cm. Vanje sem dal mah in jih pokril s strešniki. Ker ti niso povsem ravni, je bil dostop čmrljem zaradi špranj mogoč ne da bi za to posebej skrbel. Na površini 1,5 ha sem tako pripravil kar 15 loncev upajoč, da bo kakšnega kaka matica le našla in se naselila vanj. Rezultati so presegli vsa pričakovanja. V kar sedmih so se naselile matice vrste *Bombus pratorum*, v enega celo matica vrste *B. pascuorum*, ki običajno gnezdi na površini. Slednja in dve matici *B. pratorum* so sicer preminile še pred izleganjem delavk, tako da se je uspešno naselilo pet matic in kot bomo videli, so vse poskrbele za novo generacijo matic.

Čmrlju vrste *B. pratorum* bi lahko v prevodu rekli travniški čmrlj, ker pa so zelo pogosti tudi v gozdu, je to ime zavajajoče (Grad, 2006). So črni z oranžno rdečim zadkom in do dvema rumenima progama. Pomladi postanejo dejavni med prvimi. Matice so se naselile že v začetku aprila, kar je na 650 m n. v. in v zelo osojni legi razmeroma zgodaj. Četudi spadajo med naše najmanjše vrste, pa to ne pomeni, da so zato tudi bolj nemočni v različnih vremenskih nevšečnostih. Ravno nasprotno. Matice so bile izredno marljive in se pri

nabiranju medicidine in cvetnega prahu na mrtvi koprivi niso prav nič ozirale na mrz in dež. V začetku maja so se že razvile prve delavke, ki so bile za čmrlje prav smešno majhne. Naslednja značilnost te vrste je bliskovit razvoj. Mlade matice so se izlegle že junija, tako da so gnezda najkasneje v začetku julija že propadla. Nobeno ni bilo napadeno z voščeno veščo. To pa ne velja za gnezdo matice te vrste, ki se je naselila v čmrlnjaku. Vendar so se zaradi hitrega razvoja družine, matice izlegle še preden so se ličinke vešče razvile do te mere, da bi delale škodo.

V »naravi«, torej v rovu glodavcev, sem dobil samo eno družino, kar kaže na pomanjkanje primernih gnezdilnih mest in da se v opisan nadomestek res radi naselijo. Pri tej vrsti včasih nekatere mlade matice gnezdiijo že v istem letu, kot so se izlegle in ne šele naslednjo pomlad (Jenič, 2003; Goulson, 2003). V tem primeru prezimijo matice druge generacije. Lonce sem zato v začetku julija pripravil za morebitno novo naselitev, vendar te ni bilo.

Opisana metoda gojenja je zelo preprosta in poceni, zato jo velja preizkusiti in tako pomagati čmrljem. Četudi *B. pratorum* svoj razvoj zaključijo že v zgodnjem poletju (kar gojiteljem ni najbolj pogodu), njegov pomen ni nič manjši. Pomladi marljive matice in prve delavke pridno oprahujejo cvetove že, ko se nekatere bolj pozne vrste šele prebujajo.

Viri:

- Goulson, D., (2003). *Bumblebees: Their Behaviour and Ecology*. Oxford: Oxford University Press, str. 9.
- Grad, J., (2006). Naši najmanjši vrsti čmrljev. Slovenski čebelar, let. 108, št. 4, str. 109-111.
- Jenič, A., (2003). Biogeografska analiza čmrljev (rod *Bombus*) v Sloveniji (Hymenoptera: Apidae). Diplomsko delo, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, str. 32.

Pokril sem jih s strešniki in obtežil s tlakovcem. Čmrlji so si vhod poiskali med špranjami.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel.: 01/ 364 11 06, faks: 01/ 364 13 07
GSM: 031/351 964 – e-pošta: robineli@siol.net
www.rihar-kocjan.si

ČEBELARSTVO – IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME – TRGOVINA

DELOVNI ČAS: ponedeljek–četrtek: od 8.–12. in od 15.–18. ure, petek: od 8.–15. ure,
sobota: od 8.–12. ure

Satnica

Satnik AŽ, LR

Smukalec za cvetni prah

Drobni material

Kadilniki Rsf, Zn

Zaščitna oprema
(rokavice, jopiči, obleke, klobuki)

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ, LR
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- čebelarске lopatice
- kuhano voščine
(voščine sprejemamo samo
v PVC vrečah do 31. 3. 2008)
- lovilke rojev – lesice
- smukalce za cvetni prah

Vljudno vabljeni na naš razstavno prodajni prostor v Celju 15. in 16. marca.

Zaradi udeležbe na 31. čebelarški prodajni razstavi v Celju bo trgovina zaprta v petek 14. marca, v soboto 15. marca in ponedeljek 17. marca.
Hvala za razumevanje!

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu nad 42 EUR

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto

ZMERNE CENE – TRADICIJA – KVALITETA – IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Čebelarjeva opravila v AŽ- in nakladnih panjih v marcu

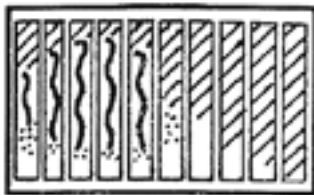
Besedilo in foto: **Janko Goričan** – Sv. Danijel pri Dravogradu

V tem mesecu se temperature pogosto že povzpejo na več kot 10 °C, celo do 15 °C. Vse pogosteje se razcvetijo tudi cvetlice, ki jih vsi dobro poznamo. Med temi naj omenim le mrtvo koprivo, ki že ima nekaj medicīne in je je na posameznih območjih lahko že veliko. Zelo zanimiva, če ne celo najpomembnejša za čebele pa je vrba iva, kajti na njej naberejo veliko cvetnega prahu in kar izdatne količine medicīne. Omeniti moram tudi druge vrste vrb, ki cvetijo v časovnih presledkih in nekaj dni pozneje.

Za čebele so zelo koristne. Poskrbeti moramo, da imajo čebele možnost priti do dobre in čiste vode, kajti marec je sušec in pogosto vode zmanjka tudi tam, kjer je prej bila. V tem mesecu goduje tudi sv. Jožef, v zvezi s tem praznikom pa je pri nas znan pregovor: »Če je na Jožefa dan lepo in toplo vreme, lahko prodamo suknjič in kupimo čebele. Če pa je vreme slabo, moramo prodati čebele in kupiti suknjič.« Torej se obeta še dolga zima. Sicer pa je čebelja družina okrog tega datuma že obnovila svojo

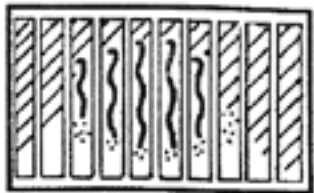
Popravek čebeljega gnezda (čebelja družina v eni nakladi)

Pred popravkom

Čebelja družina je v svojem obsegu omejena od strani.

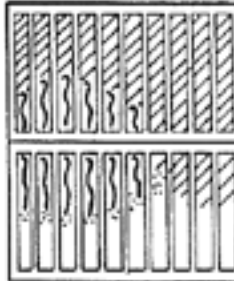
Po popravku

Sočasno s premestitvijo gnezda v sredino natrgamo pokrovce pokritih celic hrane ter jih vstavimo ob strani gnezda, da matica lahko razširi in poveča zaleganje.

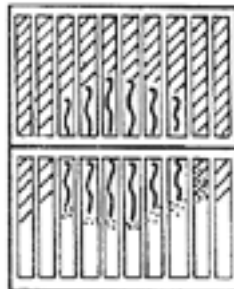
Popravek čebeljega gnezda (čebelja družina v dveh nakladi)

Pred popravkom

Zaradi enostranskega vnosa hrane je čebelja družina potisnjena ob stran in se ne more prav razviti.

Po popravku

Po pravilu ob popravku ne smemo raztrgati čebeljega gnezda, ampak celotno gnezdo potisnemo v sredino, ob strani pa dodamo satje in natrgamo pokrite pokrove celic hrane.

Vir: Uspešen čebelar

UGODNA CENA AŽ-SATNIC IZ VOSKA, ANALIZIRANEGA NA VSEBNOST PARAFINA IN PESTICIDOV

UGODNO!

ANALIZO JE OPRAVIL ČEBELARSKI INŠTITUT V HOHENHAIMU. Certifikat priložimo.
Teža 80 g, globoke celice, ugodne cene za društva: **Satnice I. vrste po 0,66 EUR (158,10 SIT)/kos** za večje količine. **Satnice II. vrste po 0,58 EUR (138,99 SIT)/kos** za več kot 100 kosov

Naročite po tel.: 01 898 52 90, **faks:** 01 898 43 47, **e-pošti:** PRODAJA@AGROLIT.SI. Lahko jih kupite tudi v naših prodajalnah: VRTIČEK, Zadobrovska cesta 29, Lj.-Polje; Kmetijska preskrba, Juričeva 14, Šmartno pod Šmarno goro; Kmetijska preskrba Trbovlje, Trg Franca Fakina 30; Kmetijska preskrba Izola, Kajuhova ulica, Kalia, Cesta 9 Avgusta 68, Zagorje ob Savi ali na naslovu: AGROLIT, Graška cesta 25a in Ljubljanska c 12b, 1270 Litija.

populacijo. Po sv. Jožefu se čebelja družina razvija z veliko večjo naglico, zato v tem mesecu opravimo prvi temeljitejši pregled, seveda ob ugodnem vremenu in najmanj 10 °C v senci. Čebelje gnezdo potisnemo v pravilno lego. Poskrbimo, da imajo čebele dovolj hrane, to je 9 kg pri AŽ-panjih in 12 kg v nakladnih panjih. Pregled opravimo hitro, da čebel ne vznemirjamo in preveč ne ohladimo gnezda. Pregledamo tudi kakovost in količino zalege, kajti, kot sem omenil že v prejšnjih prispevkih, je nadaljnji razvoj družine odvisen predvsem od rodnosti matice. Če najdemo slabiča s peščico čebel, ga ometemo, panj zapremo in čebele si same izprosijo nov dom pri drugih čebeljih družinah. Če je po naši oceni čebelja družina še sposobna preživeti samostojno, ji pomagamo tako, da ji zožimo prostor in jo toplo odenemo, s tem pa poskrbimo, da bo veliko manj energije porabila za gretje. V panju morajo biti tudi zadostne količine hrane. Družina se hitro razvija, zato moramo paziti, da ji sproti širimo prostor. Ob pregledu čebelarji tudi napraskamo medene sate, saj s tem spodbudimo razvoj. To počnemo proti koncu meseca, ko je samo še 40 dni do akacijeve paše.

Izobraževanje

Tokrat naj predstavim tretjo točko, ki jo je zapisal dr. Farrar in govori o prostoru. Če spodnji del panja poimenujemo plodišče, nismo dovolj natančni, saj sta v obdobju silovitega razvoja čebelje družine za to potrebni še druga in tretja naklada. Namen tega je prilagoditi prostor zmogljivosti matice in količini zalege, ki je potrebna za nemoten razvoj čebelje družine. V panju mora biti tudi dovolj velika zaloga hrane. Če je družina dobro prezimila in če ima zelo produktivno matico, bo njen razvoj zelo uspešen.

Kot minimalno opremo za proizvodnjo medu lahko predvidimo tri visoke ali štiri nizke naklade. Ko je satje polno in med zrel, je zagotovljen tudi naš uspeh. Dr. Farrar navaja, da ima prednost panj s štirimi niskimi nakladami za plodišče s 158 mm visokimi satnicami ter s štirimi nakladami za medišče. Tako kombinacijo pri njih uporablja precej čebelarjev. Iz tega je razvidno, da je za čebeljo družino zelo ugoden panj, pri katerem lahko širimo ali ožimo prostor.

Opravila v AŽ-panjih

Kljub temu da sem precej povedal že v uvodnem delu, naj opozorim še na posebnosti dela z AŽ-panjem v tem obdobju. Če smo čebelje družine prezimovali zgoraj (v medišču), pri prvem pregledu:

- pomaknemo gnezdo v sredino, če je to potrebno;
- pogledamo, ali imajo čebele dovolj hrane;
- nastrgamo sate;
- pogledamo količino in kakovost zalege.

Nabiralke cvetnega prahu

Če to delamo proti koncu meseca in družina zaseda tudi več kot tretjino plodišča, lahko matico skupaj z odkrito zalego in čebelami preselimo v plodišče, v medišču pa pustimo le en ali dva sata pokrite zalege.

Če smo družine prezimovali spodaj (v plodišču) in sta dve tretjini čebel že v medišču, lahko postavimo sat pokrite zalege tudi od zgoraj nad čebelje gnezdo. V tem mesecu tudi končamo priprave na sezono, torej dokončno pripravimo potrebno satje, satnike ipd.

Opravila v nakladnem panju

Ker je nakladni panj nekoliko večji, moramo jeseni čebele v njem dokrmiti z nekoliko večjo količino hrane, zelo pomembno pa je, da spomladi poskrbimo za čim številnejšo populacijo, saj s slabičem nimamo kaj početi. Vedeti je treba, da se čebele ne izčrpajo le z donosom cvetnega prahu in medicine, temveč tudi z vzrejo svojih naslednic. Iz tega sledi, da oslabela družina vzredi še več zalege na čebelo kot sicer, zato se čebele hitreje izčrpajo in jih primanjkuje za pašo. Mi pa želimo 40 dni pred pašo pospešiti razvoj čebel. Seveda tudi pregled nakladnih panjev poteka hitro. Pogledamo tudi zalego, in če je vse v redu, lahko naklado obrnemo za 180°, v tem primeru pa nam za pospešitev razvoja ni treba nastrgati pokrovcev na satih. Čebelja družina namreč ne mara medu skladiščiti sprejaj, zato ga prenaša nazaj in s tem smo dosegli svoj cilj. Tudi nad čebeljo gručo mora biti hrana razporejena tako, da ob morebitni ohladitvi ne čutijo pomanjkanja.

Viri:

- Ulz, J., Moosbeckhofer, R., (1996). Uspešen čebelar (2. izdaja skripte za mojstrski tečaj). Graz, Stuttgart: Leopold Stocker.
- Farrar, dr. C. L., (1964). American Bee Journal. let. 104, št.3.
- Farrar, dr. C. L., (1967). Apiacta. Št.1-2, str. 12-16.
- Farrar, dr. C. L., (1996). Apiacta. Št.2.

Veterinarski nasveti za marec

Besedilo: **Borut Preinfalk, dr. vet. med.**, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Ljubljana

V sredini februarja, ko pišem kratni prispevek, so sredi najlepšega cvetenja leska, jelša, zvončki in kronice ali veliki zvončki. Vreme je dokaj normalno za ta čas, ponoči še redno zmrzuje, podnevi pa se že ogreje na 8 do 10 stopinj, tako da imajo čebele sredi dneva nekaj ur časa za nabiranje cvetnega prahu in prepotrebne vode za pripravo hrane za zalego. Tempo zaleganja je primeren za ta čas, ker ga zadržujejo nizke nočne temperature. Lani je bila pokrita zalega že sredi ja-

nuarja na treh do štirih satih, posledica tega pa je bil zelo zgoden razvoj družin in seveda tudi varoj. Rezultat je znan – izgube čebeljih družin so bile že jeseni izjemno velike. Letos bo tempo razvoja čebeljih družin za naše podnebne razmere verjetno normalnejši, saj tudi vegetacija, z izjemo prej omenjenih znaničev pomladi, še povsem miruje. Tako stanje nas seveda ne sme uspavati, zato moramo družine že ob prvem primernem vremenu pregledati. Preverili bomo kakovost zalege in medene zaloge ter vstavili testne mreže za preverjanje naravnega odpada varoj. Število dnevno odpadlih varoj bomo pomnožili s 150 in dobili približno število varoj v kontrolirani družini. Dobljeno število bomo za vsake tri tedne pomnožili z dve. Tako si bomo vnaprej izračunali, kdaj bo v družini 2000 varoj, torej število, ki je kritično za obstoj družine. Če bo ta dan pred datumom, ko po navadi še zadnjič točimo, bomo morali prvo zatiranje varoj opraviti čim prej, vsekakor pa vsaj 14 dni pred začetkom prve paše v vašem kraju. Uporabili bomo pripravke na podlagi timola ali organske kisline. Da ne bomo preveč vznemirjali čebel, ko bomo rokovali s testnimi vložki, plodiščna okenca le prislonimo na satrike. Pri kontroli pokrite zalege bodimo pozorni na videz pokrovcev, saj morajo biti ti lepo napeti in izbočeni. Zalega mora biti strnjena. Če je zalega presledkasta ali so pokrovci nagrizeni, vedno z zobotrebcom preverimo vsebino pokritih celic. Če je vsebina zelenkasto rjave barve in se vleče v tenke niti, moramo takoj poklicati območnega veterinarja NVI za čebele, da opravi klinični pregled sumljive družine.

Marca je še vedno čas za pregled mrtvic na nosemo, pršico in varozo. Če je priložnost, naberejo tudi drobir za pregled na hudo gnilobo. Za te preglede se povežite s svojim območnim veterinarjem za čebele. Po zakonu mu morate sporočiti tudi vse izgube čebeljih družin.

ODKUP EKOLOŠKO PRIDELANIH ČEBELJIH PRIDELKOV

Obveščamo vas, da bomo
v letu 2008 pričeli z odkupom
ekološko pridelanih
čebeljih pridelkov.

Vse zainteresirane ekološke čebelarje
vabimo, da nam sporočijo količine,
ki bi jih bili pripravljeni dati v odkup.

Božnar čebelarstvo d.o.o.
Polhov Gradec 72, 1355 Polhov Gradec, Slovenija
telefon: 01 364 00 20,
e-pošta: ceb.boznar@siol.net
www.boznar.si

TOČILA ZA MED
inž. Jože Kunstelj, s.p.

ZAŠČITNA OPREMA ZA ČEBELARJE
Ana Kunstelj, s.p.
Šiviljstvo Kunstelj

Zavrti 41, 1234 Mengeš
tel./faks: +386 (0)1 723 70 27
e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

Vloge za sofinanciranje nakupa opreme

Besedilo: **Tanja Magdič**

Kot smo vas že obvestili ima čebelar možnost sofinanciranja nakupa čebelarške opreme v okviru ukrepa tehnična pomoč čebelarjem. Agencija RS za kmetijske trge je v petek 22. februarja objavila javni poziv za oddajanje vlog v okviru tega ukrepa. Predmet javnega poziva je dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem, ki vključuje podukrepa: Podpora pri nakupu čebelarške opreme in Financiranje prvega nakupa.

Nobene aktivnosti za izvajanje ukrepa po tem pozivu, ne smejo biti začete pred 16. oktobrom 2007 in morajo biti zaključene najkasneje do 31. 8. 2008. VLAGATELJ LAHKO ODDA VLOGO SAMO ZA EN PODUKREP TEGA UKREPA!

IZPOLNJEVANJE POGOJEV VLAGATELJA - PODPORA PRI NAKUPU ČEBELARŠKE OPREME

- vpisani morajo biti v Centralni register čebelnjakov, ki se vodi v Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), in biti samostojen nosilec številke

Delež in višina javnega financiranja za podukrep Podpora pri nakupu čebelarške opreme

Delež javnega financiranja	Smernice ali HACCP	Brez smernic ali HACCP
Od neto stroškov	50%	30%
	Vendar največ	Vendar največ
Od 1 do 10 družin	100 EUR	100 EUR
Od 11 do 40 družin	do 14 EUR na panj*	do 14 EUR na panj**
Od 41 dalje	do 14 EUR na panj	do 14 EUR na panj

Odstotki veljajo za neto plačila vlagateljev, brez davkov, carin in dajatev pri uvozu

* pri čemer je najmanjši skupni znesek nakupa 100,00 EUR

** pri čemer je najmanjši skupni znesek nakupa 500,00 EUR

KMG MID (biti mora nosilec kmetijskega gospodarstva);

- predložiti izjavo o spoštovanju rejskega programa za kranjsko čebelo in izpolnjevanju zootehniških standardov za kranjsko čebelo, ki so določeni z rejskim programom v delu, ki se nanaša na vodenje panjskih listov;

- vlagatelj, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ne sme biti v stečajnem postopku, v postopku prisilne poravnave ali v postopku likvidacije;

- vsi računi in dokazila o plačilih se morajo glasiti na ime vlagatelja;

- se zavežejo, da bodo opremo, ki jim je bila sofinancirana, uporabljali še najmanj pet let po prejeti pomoči.

Če se vlagatelj v skladu s predpisi s področja javnega naročanja šteje za naročnika, mora predložiti izjavo, da je bil postopek izbire dobavitelja izveden v skladu z Zakonom o javnem naročanju.

Za podukrep »Podpora pri nakupu čebelarške opreme« se lahko v letu 2008 vlagatelj prijavi samo enkrat. Vlagatelj, ki v letu 2008 uveljavlja povračilo dela stroškov po tem ukrepu, ne bo mogel uveljavljati stroškov za ta namen v letih 2009 in 2010. Velja število čebeljih družin na dan 30. 6. 2007.

IZPOLNJEVANJE POGOJEV VLAGATELJA-FINANCIRANJE PRVEGA NAKUPA

čebelar začetnik mora biti poslovno sposobna oseba, sposobna za vpis v Centralni register čebelnjakov kot samostojni nosilec številke KMG MID (biti mora nosilec kmetijskega gospodarstva), ob oddaji vloge mora biti stara najmanj 15 let;

- ob oddaji vloge mora biti vpisan v Centralni register čebelnjakov;

- čebelar začetnik ne more biti nekdo, ki je več kot eno leto vpisan v Centralni register čebelnjakov;

- čebelar začetnik, ki ni polnoleten in ob oddaji vloge še ni dopolnil 18 let, mora imeti pisno soglasje staršev za izvajanje tega ukrepa;

- vsi računi in dokazila o plačilih se morajo glasiti na ime vlagatelja;

- čebelar začetnik mora najpozneje v dveh letih po prejemu pomoči za ta namen opraviti usposabljanje za čebelarstvo;

– čebelar začetnik se zaveže, da bo čebelaril najmanj pet let po prejeti pomoči za ta ukrep.

Podpore bodo dodeljene čebelarjem začetnikom pri podukrepu Financiranje prvega nakupa za **nakup treh novih panjev in treh čebeljih družin** kranjske čebele, pri čemer podpora po upravičencu za ta namen v letu 2008 ne sme presegati 500,00 EUR. Prvi nakup panjev in čebeljih družin se čebelarju začetniku financira samo enkrat.

Višina javnega financiranja za podukrep Financiranje prvega nakupa

Višina javnega financiranja	najvišja možna podpora
treh panjev in družin***	500,00 EUR*

Vsota velja za neto plačila vlagateljev, brez davkov, carin in dajatev pri uvozu

*** samo za nakup novih panjev in čebeljih družin kranjske čebele

Neupravičeni stroški so:

- stroški za plačilo davkov, carin in dajatev pri uvozu; (DDV torej NI opravičljiv strošek!)
- stroški za nakup rabljene opreme;
- stroški za nakup čebeljih družin pasem, ki niso kranjske čebele.

Pogoji za dodelitev podpore morajo biti izpolnjeni že ob vložitvi vloge. Vlagatelj lahko pridobi sredstva za naložbe v okviru ukrepa tehnična pomoč čebelarjem samo na podlagi ene odobrene vloge.

NAVODILA ZA IZDELAVO VLOGE

1. Vloga mora biti **izpolnjena in oddana z vsemi prilogami v skladu z javnim pozivom** za dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep »Tehnična pomoč čebelarjem« za podukrep »Podpora nakupu čebelarske opreme« ali podukrep »Financiranje prvega nakupa«, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 18/2008, dne 22. 02. 2007, in pozivno dokumentacijo.
2. Podatki v vlogi morajo biti medsebojno usklajeni, resnični in točni. **Vsa zahtevana dokumentacija naj bo vpeta v mapo.** Vloga se vlaga na **predpisanem obrazcu**, ki je sestavni del pozivne dokumentacije in je dosegljiv na spletni strani Agencije: <http://www.arskrp.gov.si/>, v skladu z zahtevami javnega poziva.
3. **Vloga je popolna, če:**
 - a. je priložen izpolnjen originalni obrazec »**Prijavni obrazec** - za dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep »Tehnična pomoč čebelarjem« za podukrep »Podpora nakupu čebelarske opreme« ali podukrep »Financiranje prvega nakupa«

- b. je obrazec »**Prijavni obrazec** - za dodelitev nepovratnih sredstev za podukrep »Podpora nakupu čebelarske opreme« **datiran, podpisan in v primeru pravne osebe tudi žigosan na zahtevanih mestih** »Prijavni obrazec -za dodelitev nepovratnih sredstev za podukrep »Financiranje prvega nakupa « datiran in podpisan;
- c. so **priložene vse zahtevane izjave, priloge in dokazila, v navedenem vrstnem redu.**

OBVEZNE PRILoge, DOKAZILA, IZJAVE

1. Podpisana izjava, da v obdobju zadnjih treh let ni prejel nobenih sredstev iz občinskega proračuna za nakup čebelarske opreme oziroma panjev in čebeljih družin, to je za enake upravičene izdatke, kot jih navaja v vlogi, oziroma koliko sredstev je prejel od občine iz občinskega proračuna in navesti pri kateri občini. Vlagatelj lahko tudi sam priloži izpolnjeno Potrdilo o prejemu sredstev iz občinskega proračuna (Priloga 1 razpisne dokumentacije), s tem pa pripomore k pospešitvi postopka. Izjava vlagatelja pod točko VII.razpisne dokumentacije (Priloga 1), vsebuje tudi izjavo, da vlagatelj izvaja zootehniške standarde, ki so določeni z rejskim programom in sicer v delu, ki se nanaša na **vođenje panjskih listov**
2. Podpisana izjava, da ni v **stečajnem postopku, prisilni poravnavi ali postopku likvidacije.** Vlagatelj lahko tudi sam priloži originalno dokazilo pristojnega sodišča, ki ne sme biti starejše od 30 (trideset) dni od datuma oddaje vloge (velja za pravne osebe), s tem pa pripomore k pospešitvi postopka.
3. Podpisana izjava, da ima vlagatelj **poravnane davke in prispevke, določene z zakonom ter da dovoljuje Agenciji, da za namene tega postopka pridobi podatke iz davčne evidence, ki pomenijo davčno tajnost.** Če vlagatelj želi pospešiti postopek, lahko sam priloži originalno potrdilo pristojnega Davčnega urada (velja za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike).

S podpisano izjavo vlagatelja iz točke VII. oz. priloge 1 razpisne dokumentacije, se vlagatelj zaveže.

DODATNE OBVEZNE PRILoge:

Za podukrep »Podpora pri nakupu čebelarske opreme«

1. **Seznam računov** z navedbo višina in vrste upravičenega stroška (Priloga 2 razpisne dokumentacije)
2. **Originalni račun(i) na ime vlagatelja**, o opravljenem nakupu čebelarske opreme iz katerega je razvidno katera oprema je bila kupljena.
3. **Originalno dokazilo o plačilu računa** - računov, ki jih je vlagatelj priložil vlogi.

Pogojno obvezne priloge:

4. V kolikor vlagatelj uveljavlja 50% sofinanciranje mora predložiti **potrdilo o vzpostavljenem lastnem sistemu HACCP, oziroma potrdilo o opravljenem usposabljanju, povezanim s Smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu**. Velja samo **original ali overovljena kopija**.
5. Če se vlagatelj šteje za **javnega naročnika** v skladu s predpisi o javnih naročilih mora priložiti **izjavo, da je bil postopek izbire dobavitelja izveden v skladu z Zakonom o javnem naročanju**.

Za podukrep »Financiranje prvega nakupa«

1. **Originalni račun(i) na ime vlagatelja**, o opravljenem nakupu panjev in čebeljih družin kranjske čebele.
2. **Originalno dokazilo o plačilu računa** – računov, ki jih je vlagatelj priložil vlogi.

Pogojno obvezne priloge:

3. **Kopija izpolnjenege panjskega lista prodajalca** kot dokazilo upravičenosti stroška za nakup družin(e) kranjske čebele v primeru, da nakup ni bil opravljen na uradnih vzrejališčih
4. Pismo soglasje staršev za izvajanje podukrepa **Financiranje prvega nakupa za čebelarja začetnika**, ki ob oddaji vloge še ni dopolnil 18 let.

Polpna vloga je ustrezna če:

- je pripravljena v skladu z navodili iz pozivne dokumentacije;
- izpolnjuje pogoje javnega poziva

Rok in način prijave

Vlogo je potrebno poslati s **priporočeno pošto** na naslov: **Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, p.p. 189, 1001 Ljubljana** (velja poštni žig), od dne objave tega javnega poziva, do objave obvestila o prenehanju zbiranja vlog, ki bo objavljeno na enak način, kot je bil objavljen javni poziv (v primeru, da bodo porabljena vsa sredstva za ukrep pred iztekom tržnega leta EU 2008) oziroma najkasneje 15. septembra 2008.

OVOJNICA

Na ovojnici vloge mora biti razvidno:

- **datum in čas (ura, minuta) oddaje vloge** na pošti, označen s strani pošte,
- **ime, priimek in naslov vlagatelja**,
- nalepljena **črtna koda KMG-MID** ter oznaka javnega poziva, na katerega se prijavlja za podporo. V kolikor vlagatelj ne razpolaga z nalepkami s črtno kodo KMG-MID, mora na ovojnico razločno napisati **številko KMG-MID**.
- **Ne odpiraj – Vloga na javni poziv: Tehnična pomoč čebelarjem za leto 2008 Podpora nakupu čebelarske opreme oziroma Financiranje prvega nakupa** (odvisno od tega, za kateri podukrep vlagatelj uveljavlja podporo).

Vloge z nepravilno označenimi ovojnicami se vrnejo vlagateljem v originalnih ovojnicah.

V eni ovojnici je lahko samo ena vloga.

Obravnavna vlog in postopek odobritve

Agencija odpira vloge po vrstnem redu oddaje vlog po načelu **»prvi pride – prvi obravnavan«**, oziroma obravnava po vrstnem redu popolnosti vlog do porabe razpoložljivih sredstev v okviru podukrepa. Če vloga ni popolna, se vlagatelja najkasneje v roku 3 mesecev od prejema vloge pisno pozove na dopolnitev, vendar taka vloga dobi status nove vloge in se uvrsti na konec čakalne vrste.

Kontrola na kraju samem ali inšpekcijski pregled se lahko opravi tudi 5 let po zaključku ukrepa.

Informacije v zvezi z javnim pozivom je možno dobiti na Agenciji, tel. 01/580-77-92, vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure, v sredo pa tudi v popoldanskem času, od 14. do 16. ure. Vprašanja se lahko posredujejo tudi po elektronski pošti na naslov aktrp@gov.si. **Za informacije smo vam na voljo tudi svetovalci Čebelarske svetovalne službe.**

SEZNAM OPREME, za katero lahko čebelarji uveljavljajo podporo za nakup, obsega:

- čebelji panji in oprema za panje za čebelarje, ki čebelarijo z do 40 čebeljimi družinami;
- zaščitna oprema;
- ometalnik;
- smukalnik cvetnega prahu;
- čistilec za cvetni prah;
- mlin za cvetni prah;
- sušilnik za cvetni prah;
- točila do vključno osem satov in dodatna oprema za točila;
- ustrezna posoda za skladiščenje medu, matičnega mlečka, cvetnega prahu, propolisa, čebeljega voska in čebeljega strupa;
- cedilna posoda;
- črpalka za med;
- naprave za utekočinjenje medu;
- mešalnik in mešalna palica za kremni med;
- refraktometer;
- konduktometer;
- separator medu, voska, matičnega mlečka;
- polnilna naprava za med;
- stroj za etiketiranje steklene embalaže;
- krožna dozirna miza;
- cisterna za homogenizacijo;
- vozički za prevoz;
- kontrolne tehtnice in elektronski sistemi za nadzor donosov;
- agregat;
- posoda za odkrivanje satov;
- kuhalnik voščin;
- preša;
- topilniki voska;
- parni uparjalnik za voščine;

- posode za vlivanje voska;
- kalup za vlivanje satnic;
- inkubator za shranjevanje matičnjakov do 70 celic;
- pribor za vzrejo in označevanje matic;
- mobilna klimatska naprava;

- čebelarSKI pribor, kadirniki, orodje za delo v panju, žičenje v skupnem znesku največ do 100 evrov;
- prikolicе, prirejene za prevoz čebel na čebeljo pašo z nosilnostjo do 1000 kg.

OBVESTILO

V okviru 31. mednarodnega čebelarskega posveta v Celju 15. in 16. marca 2008 bodo čebelarska društva prejela sledeča gradiva:

- Brošure o ekološkem čebelarju
 - Zloženske medene pijače
 - Plakate o oprasaevanju
 - Zbornike o Kranjski čebeli
 - Plakate Od čebele do medu
 - Plakate Tradicija pomeni kakovost
- Prosimo vas, da zagotovite prevzem gradiv v Celju (na podlagi pooblastila predsednika ČD). V kolikor se posveta v Celju ne bo udeležil in gradiv prevzel nihče iz vašega čebelarskega društva, nam to sporočite na tel. 01/729 61 00 (Barbara Zajc) najkasneje do 6. 3. 2008. Kasneje boste gradiva lahko prevzeli na sedežu ČZS.

USPOSABLJANJE

Na sedežu ČZS, Brdo pri Lukovici organiziramo dne, 27. 3. 2008 ob 16. uri predavanje na temo Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu. Predavatelj bo g. Milan Meglič. Predavanje bo izvedeno le ob zadostnem številu prijavljenih!«.

Čebelarska zveza Slovenije bo od aprila dalje organizirala usposabljanja za čebelarje. Čebelarska društva prosimo, da svoje predloge o temah usposabljanj sporočijo na Čebelarsko zvezo Slovenije do 1. 6. 2008. V skladu z možnostmi, bomo predloge uvrstili v urnik usposabljanj za drugo polovico leta. Informacije o usposabljanjih bodo objavljene na spletnih straneh Čebelarske zveze Slovenije.

DELAVNICE

Izpolnjevanje obrazcev za sofinanciranje nakupa opreme

V mesecu marcu organiziramo delavnice na temo Izpolnjevanja vlog za sofinanciranja nakupa opreme na sledečih lokacijah:

4. 3. 2008 ob 17. uri v **Sežani**, Povir 52A (pri g. Atelšku);
4. 3. 2008 ob 16.30 uri na **Izlakah**, Dom čebelarjev Zagorje;
4. 3. 2008 ob 20. uri na KGZS Zavod MS, Štefana Kovača 40, **Murska Sobota** (nasproti trgovskega centra Maksimus);
5. 3. 2008 med 15. in 17. uro na **sedežu ČZDM**, Streliška 150, Maribor;
6. 3. 2008 ob 17. uri na **Čebelarskem centru Slovenije**, Brdo pri Lukovici 8;
7. 3. 2008 ob 17. uri v **Škofji Loki**, Čebelarski dom Brode;
10. 3. 2008 ob 17. uri v **Žirovnici**, Čopova hiša;
12. 3. 2008 ob 17. uri v Gostišču Gaj, **Mozirje**;
15. 3. 2008 ob 13. uri na 31. državnem čebelarskem posvetu v **Celju**;
18. 3. 2008 ob 17. uri v Kmetijski šoli Grm, Sevno pri Novem mestu;«
18. 3. 2008 ob 17. uri v Gostišču Delalut, Dobja vas, **Ravne na Koroškem**.

Na delavnicah boste prejeli pozivno dokumentacijo – obrazce, kjer vam bomo pokazali, kako jih pravilno izpolniti.

Uradne ure ob ponedeljkih od 10. do 14. ure: Andreja Kandolf, svetovalka za zagotavljanje varne hrane, ČZS, Brdo pri Lukovici 8, tel.: (01) 729 61 33, 040 436 514, e-pošta: andreja.kandolf@czs.si, **Vlado Auguštin**, svetovalec za tehnologijo, Mestni trg 4, 8330 Metlika, tel.: 040 436 516, (07) 30 60 236, e-pošta: vlado.augustin@czs.si; **Tanja Magdič**, svetovalka za ekonomiko, Rožna dolina 40, Lesce, tel.: 040 436 513, e-pošta: tanja.magdic@czs.si; **Lidija Senič**, vodja ČSS, Vinska Gorica 10, 3204 Dobrna, tel: 040 436 515, e-pošta: lidija.senic@czs.si. Uradne ure svetovalcev **na sedežu ČZS so ob četrtnkih od 8. do 14. ure**», v Mariboru pa na sedežu ČZD Maribor v sredo dne, 5. 3. 2008 od 13. do 19. ure in 19. 3. 2008 od 8. do 14. ure.

Vrbe

Besedilo in foto: **dr. Robert Brus**,
Biotehniška fakulteta, Oddelek za
gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Vrbe so med našimi pomembnejšimi medovitimi rastlinami. Razlogov za to je več: zgodaj cvetijo, so precej razširjene po vsej Sloveniji in dajejo zanesljive donose. Čebele na njih nabirajo cvetni prah, medičino in nektar. Od skupaj 23 vrst vrb, kolikor jih avtohtono raste pri nas, sta za čebelarstvo najpomembnejši iva (*Salix caprea*) in bela vrba (*Salix alba*), seveda pa čebele redno obiskujejo tudi druge vrste.

Vrbe sicer po večini poznamo kot grmovne vrste, vendar jih pri nas vsaj sedem lahko zraste v kar spodobno visoka drevesa; iva na primer do 20, bela vrba pa kar do 30 m visoko. Rod je na splošno precej raznolik; pri nekaterih vrstah so tako listi ozko črtalasti in podolgovati, pri drugih široko jajčasti ali eliptični. Med najznačilnejše lastnosti vrb lahko štejemo njihovo dvodomnost, to pa pomeni, da razlikujemo moške osebke s samo moškimi in ženske osebke s samo ženskimi cvetovi. Posamezni cvetovi so drobni in brez cvetnega odevala, imajo značilno krovnno lusko, na njej po dva ali več prašnikov ali plodnico in na dnu še drobno nektarno žlezo. Cvetovi so na podolgovati osi vedno združeni v socvetja, v t. i. mačice. Mačice kot tip socvetja so seveda značilne za vse vrbe, res pa je, da so zaradi lepega srebrnega videza in nabiranja za šopke najbolj znane mačice ive. Zaradi te lastnosti ljudje ivo pogosto imenujejo kar mačice. Iz posameznih ženskih cvetov se navadno že aprila ali maja razvijejo plodovi v obliki podolgovatih glavic, ki ob zrelosti počijo na dva dela, iz njih pa izpadejo z gostim belim puhom obdana drobna semena.

Večina vrb cveti zgodaj spomladi ali celo že ob koncu zime; za ivo, ki je vedno med prvimi, kot čas cvetenja najpogosteje navajajo meseca marec in april, vendar se v zadnjih letih cvetenje začenja že precej prej. Tako je na primer letos iva marsikje v Sloveniji bogato cvetela že v začetku februarja. Navajan čas cvetenja je 10–15 dni, vendar lahko iva zaradi občutljivosti na vremenske razmere na posameznem območju glede na mikrolokacijo rastišča cveti celo več kot 3 tedne.

Način opráševanja vrb še ni popolnoma razjasnjen. Večina botanične literature kot opráševalce navaja žuželke, predvsem čebele in čmrlje. Njihovo prehajanje z moških na ženska drevesa je povezano z oddajanjem posebej privlačnega vonja (pri ivi je to 1,4-dimethoxy benzen) in seveda z nabiranjem nektarja, cvetni prah pa nabirajo samo na moških

Cvetoče moško drevo ive (*Salix caprea*) na Cerkniskem jezeru

Moške mačice ive na začetku cvetenja

Ženske mačice ive

Listi ive

rastlinah. Učinkovitost opráševanja je zagotovljena tudi s tem, da na določenem območju navadno sočasno cveti samo ena vrsta vrbe, to pa zagotavlja, da vsa čebelja populacija prenaša pelod ene vrste. Vendar novejša raziskave kažejo, da skoraj polovico oprášitev pri številnih vrstah vrb opravi veter in da so vrbe pravzaprav na prehodu od evolucijsko starejše in od vremenskih razmer bolj odvisne vetrocvetnosti in od zanesljivejši in učinkovitejši žužkocvetnosti. Posledica med evolucijo povečujočega se deleža žužkocvetnosti je tudi podaljševanje prašnikov in pestiča v cvetovih ter povečevanje proizvodnje nektarja oziroma medicíne.

Vrbe spadajo med najbolj izrazite pionirske vrste. Njihovo seme je izjemno lahko, tako da ga veter zlahka prenese na velike razdalje, zato vrbe pogosto med prvimi naselijo gole površine. Ker je za klitje, pa tudi za rast vrb potrebne precej vlage, so navadno najuspešnejše ob vodah, po prodiščih, ob jarkih, ob močvirjih ali na območjih, na katerih je veliko padavin. Če so svetlobne razmere dobre, je njihova velika prednost v primerjavi z drugimi vrstami tudi izjemno hitra rast. Iva tako raste po vsej Sloveniji, pogosta je na posekah, pogoriščih, po gozdnih robovih, ob vodah in v svetlih gozdovih. Najpogostejša je v gričevju in sredogorju, sicer pa raste od nižin do gozdne meje in je med najpogostejšimi vrstami vrb. Bela vrba pa je pogosta v nižinah, največ-

krat raste po logih, nabrežjih rek in potokov ter na drugih rastiščih na poplavnih ravninah.

Vrbovina je mehek, krhek, ne preveč prožen in slabo obstojen les z majhno ogrevalno močjo, primeren za uporabo tam, kjer najvišja kakovost ni potrebna. Uporabljajo ga za izdelovanje zabojčkov, vezanih plošč, cokel, igrač, zobotrebcev, vžigalic, lesne volne, najboljšega risalnega oglja in za izdelavo nekaterih športnih rekvizitov. Vrbovo skorjo so v prejšnjem stoletju zaradi velike vsebnosti salicilne kisline uporabljali kot sredstvo proti vročini, pozneje jo je nadomestila sintetična acetilsalicilna kislina, bolj znana kot aspirin. Zaradi številnih zdravilnih učinkov v ljudskem zdravilstvu uporabljajo tudi druge rastlinske dele, največkrat listje in mačice, vendar je pretirana uporaba za zdravilne namene lahko tudi škodljiva. Nekatere vrbe, predvsem beka, mandljasta vrba in rdeča vrba, so pomembne kot vir protja za uporabo v pletarstvu.

Za čebelarstvo so vrbe pomembne vrste, saj zaradi zgodnjega cvetenja čebelarom zagotavljajo prvo spomladansko pašo in na območjih, na katerih so zelo razširjene, to zadostuje za dober razvoj čebeljih družin. Čebelarom dajejo vrbe predvsem velike količine cvetnega prahu (seveda samo moške rastline), vendar tudi precej medicíne in celo nekaj mane.

Donos cvetnega prahu vrb, zlasti ive, je velik in pomemben. Pelod je bogat z beljakovinami, tvor peloda z vrb pa prepoznamo po limonasto rumeni barvi.

Moške mačice bele vrbe

Listi bele vrbe

Donos nektarja tako za ivo kot belo vrbo največkrat ocenjujejo kot srednje do zelo pomemben. Pri ivi ženski cvet izloči 0,0245–0,0286 mg nektarja/dan, moški cvet pa 0,029 mg nektarja/dan. Koncentracija sladkorja v nektarju je lahko precej različna, v literaturi navajajo celo paleto vrednosti, od nizkih (15–20 %) do visokih (67–79 %).

Del medenja pri vrbah je tudi mana. Najpogosteje jo izloča velika vrbova ušica (*Tuberolachnus salignus*, Gmelin) iz družine Lachnidae, ki sesa na skorji mlajših vej. Donos je ponekod lahko visok, v Romuniji na primer do 20 kg/panj/leto. Mano lahko izločata tudi vrsti *Pterocomma salicis* (L.) iz družine Aphididae in *Parthenolecanium corni* (Bouché) iz družine Coccidae. Med, ki izvira iz mane na vrbah, ni primeren za zimsko hrano čebel (Crane in sod., 1984), poleg tega pa čebelarje tudi opozarjajo, da je treba, ker gre za zgodnje cvetenje, pred točenjem vrbovega medu dobro okrepiti čebelje družine.

Dnevni donos medu na ivi je lahko 2–4 kg/panj (podatek je za Rusijo), skupen donos vrb je do 15 kg/panj/leto, najbolje in najizdatneje pa medijo vrbe, ki rastejo ob vodi. Šimić (1980) na primer poroča, da je bil na vrbah, ki so rasle tik ob Donavi, skupen donos 17 kg/panj/leto, na vrbah v bližini, ki pa so bile od vode nekoliko oddaljene, pa samo 3 kg/panj/leto. Potencialni donos ive je 100–200 kg/ha/leto, bele vrbe pa 100–120 kg/ha/leto, v

Romuniji do 150 kg/ha/leto. Šimić še opozarja, da so ob koncu paše na vrbah čebele precej podvržene ropanju.

Vrbov med je v tekočem stanju rumen in malce zelenkast. Takoj po iztočenju se kristalizira v drobne kristale in postane sivkast. Po okusu nekoliko spominja na vrbov sok in na splošno ni preveč cenjen.

Viri:

- Poklukar, dr. J., ur. (1998). Od čebele do medu. Ljubljana: Kmečki glas, str. 162–178, 376–414.
- Brus, R. (2004). Drevesne vrste na Slovenskem. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 399.
- Crane, E., Walker, P., Day, R. (1984). Directory of important world honey sources. London: International Bee Research Association, 384 str.
- Jurc, M., Mikulič, V. (2001). Gozdno medenje in medeče lesnate rastline v gozdovih Slovenije. Gozdarski vestnik, let. 59, št. 1, str. 18–27.
- Peeters, L., Totland, O. (1999). Wind to insect pollination ratios and floral traits in five alpine *Salix*. Canadian journal of botany, let. 77, št. 4, str. 556–563.
- Reddersen, J. (2001). SRC-willow (*Salix viminalis*) as a resource for flower-visiting insects. Biomass and Bioenergy, št. 20, str. 171–179.
- Šimić, F. (1980). Naše medonosno bilje. Ljubljana: ČGP Delo, str. 217.
- Šivic, F. (1992). Pomen gozda za čebelarstvo. Bogastvo iz gozda. BF, Oddelek za gozdarstvo, str. 52–57.
- Tollsten, L., Knudsen, J. T. (1992). Floral scent in dioecious *Salix* (Salicaceae) – a cue determining pollination system. Plant systematics and evolution, let. 182, št. 3–4, str. 229–237.

Lanšprež včeraj – danes – jutri II. del

Trebanjski čebelarji smo ponosni na Lanšprež pri Mirni in na njegovo pomembno preteklost. Posest z graščino je leta 1766 kupil Peter Pavel Glavar. Bil je izobražen in s svojim delom je pripomogel k razvoju gospodarstva, sadjarstva, vinogradništva in živinoreje, najbolj pa ga je veselilo čebelarstvo, saj je imel na Lanšprežu več kot 200 panjev čebel, več kot sto pa še na Primštalu. Ustanovil je prvo čebelarsko šolo in izdelal nakladni panj. Ob graščini je na mestu stare lesene kapele zgradil novo in jo poimenoval po sv. Jožefu. Kapelo je v stoletjih dodobra načel zob časa, v obdobju od leta 1980–2004 pa je bila obnovljena.

Januarja 2006 je bil izvoljen nov upravni odbor ČD Trebnje. Da bi upravičil zaupanje, se je zelo resno lotil svojega dela. Na sestanku, ki je bil 31. marca 2006 v gostilni Pavlin (čebelarji še nimamo svojih prostorov), smo se dogovorili o tem, kako bomo praznovali obletnico rojstva P. P. Glavarja. Takrat smo se tudi odločili, da v zvonik namestimo zvon, ki smo ga kupili ob pomoči Regijske čebelarske zveze P. P. Glavarja in Čebelarske zveze Slovenije. Več kot 300 kilogramov težak zvon je zelo lepo izdelan. Med veliko delovno akcijo na veliki ponedeljek, 17. aprila 2006, smo ga z avtomobilskim dvigalom namestili v zvonik. Strokovno je delo vodil naš prijatelj in čebelar g. Janko Gabrič iz Sevnice. Skupaj z Regijsko čebelarsko zvezo P. P. Glavarja smo 7. maja 2006 pripravili slovesnost ob blagoslovitvi zvona. Po maši so se predstavili pritrkovalci, sledila pa sta kulturni program in skromna pogostitev.

Ob namestitvi zvona smo ugotovili, da je streha kapele v zelo slabem stanju, zato smo se takoj lotili obnavljanja. Seveda smo pri tem naleteli na velike težave, tako organizacijske kot finančne. Pravno-formalno je namreč lastnik objekta Ministrstvo za pravosodje, zato je bilo treba dobiti njegovo soglas-

Nameščanje nove strehe na zvonik

je. Pri finančnih težavah pa nam je znova veliko pomagala občina Trebnje, zato se ji čebelarji ČD Trebnje v imenu vseh slovenskih čebelarjev iskreno zahvaljujemo za vso pomoč. Kritina na kapeli je bila tako jeseni 2006 in spomladi 2007 v celoti zamejnana. Pri nakupu opeke nam je podjetje Tondach Slovenija odobrilo poseben popust.

Decembra 2007 smo se lotili popravila zvonika, ker so stare skodle popolnoma razpadle. V sodelovanju z Zavodom za ohranjanje kulturne dediščine iz Novega mesta smo našli izvajalca del, ki se po večini ukvarja z obnovo zvonikov. Ta je celoten zvonik postavil na tla in ga prekril z novimi macesnovimi skodlami. 16. novembra je bil zvonik z novo streho že na svojem mestu.

Čebelarji ČD Trebnje se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam kakor koli pomagali pri vseh delih. Zavedamo se, da je Lanšprež pomemben kulturni spomenik in del naše zgodovine, zato ga moramo ohraniti tudi za poznejše rodove. Zaradi vsega tega nam tudi napori ob organiziranju vseh teh del niso odveč.

Anton Koželj, predsednik ČD Trebnje

**Čebelarsko društvo Lukovica,
Čebelarska zveza Slovenije ter občina Lukovica
vabijo vse čebelarje in čebelarke ter ljubitelje
čebelarstva na**

6. čebelarski praznik.

Prireditev bo **17. maja 2008 ob 15. uri**
v **Čebelarskem Centru na Brdu pri Lukovici.**

Strokovna ekskurzija domžalskih čebelarjev

Člani Čebelarskega društva Domžale so se v soboto, 10. novembra 2007, nekaj minut pred šesto zjutraj zbrali na parkirnem prostoru pred CPV na Količevem. Pred prihodom avtobusa so čakajoči opazili v daljavi sonce in žarke, ki so se prebijali skozi temo. Sonce jih je vabilo na vzhod Slovenije, kot da bi vedelo, da so namenjeni prav v tiste kraje. Po nekaj kilometrih vožnje je udeležence strokovne čebelarke ekskurzije pozdravil in nagovoril predsednik g. Marjan Koderman, načrtovano pot po Avstriji in Prekmurju pa je temeljito predstavil tajnik društva profesor Janez Mihelič.

Vožnjo so nadaljevali proti Gornji Radgoni, prečkali mejo in se po petnajstih kilometrih ustavili pred podjetjem HÖDL, ki voščine in čebelji vosek predeluje v satnice. Ob prihodu nas je sprejel lastnik ter nam predstavil zgodovino in razvoj podjetja, ki ga je njegov tast pred 40 leti prevzel od lastnika iz Gornje Radgone. Ko je po prevzemu proizvodnja satnic nemoteno stekla, so bili zaposleni trije delavci, ki so vsa dela opravljali čez zimo, in to ročno, vsak posebej pa je na dan naredil približno 25 kg satnic. Ko se je v družino priženil zdajšnji lastnik podjetja, ki je po poklicu avtoklepar, je začel razmišljati o posodobitvi ureditve proizvodnih prostorov. Projekta se je z vso resnostjo lotil lastnik sam, pri tem pa je s pridom izkoristil svoje kovinarsko znanje. Vso tehnologijo je projektiral sam, sam je izdelal stroje in do zdaj popolnoma prenovil in avtomatiziral proizvodnjo. Zdaj predelajo približno 1200 kg voska na dan in ga sterilizirajo pri 130 °C. Na čebelarjevo željo izdelajo satnice iz prinesene ga voska, če je tega najmanj 50 kg, lastnik pa predelanega prevzame že po približno štirih urah. Po ogledu proizvodnje so obiskovalci v čebelarski trgovini, ki je lepo urejena in bogato založena, nakupili različne čebelarske pripomočke.

Pot so nadaljevali po vinski cesti, ki se vije med vinskimi goricami, posejanimi z ličnimi in lepo urejenimi hišami, obsijanimi z dopoldanskim soncem, res, kot v pravljici. Pripeljali so se v Slovenijo, v Serdico, in si ogledali Čebelji gradič, na katerem je Kisilakovo ekološko čebelarstvo s prenočišči za goste, ki so se odločili za apiterapijo. Udeleženci so z zanimanjem poslušali zanimivo predavanje g. Hermana o ekološkem čebelarstvu, saj je bilo videti in slišati marsikaj zanimivega in novega. Poskusili so njihov med, medene izdelke in medene napitke, ki so nekaj posebnega. Pot jih je vodila

naprej do sadjarstva Ficko, na katerem sta jih lepo sprejela mlada gospodarja in jim predstavila sadjarstvo. Ukvarjajo se samo z dvema redkima sortama sadja, to je s kutinami in nešpljami. Kutinovitih dreves imajo 550, nešpelj pa 150. Iz plodov izdelujejo devet različnih vrst marmelad, kuhajo žganje in izdelujejo likerje. Za dva litra okusnega, 45 % žganja potrebujemo sto kilogramov kutin ali nešpelj. Povpraševanje po njihovih izdelkih, ki jih brez težav prodajo v Sloveniji in sosednji Avstriji, je veliko, po večini jih vsako leto celo primanjkuje, zato se odločajo za povečanje nasada.

Po ogledu proizvodnje sta sledili degustacija in nakup čudovitih, okusnih sadnih izdelkov. Po nekaj kilometrih vožnje so se ustavili pred župnijsko cerkvijo sv. Jurija v Rogaševcih. Prijazno jih je sprejel tamkajšnji župnik ter jih povabil do obložene mize s sadjem, pecivom, čajem in svojim domačim vinom. V cerkvi jim je predstavil bogato zgodovino cerkve in kraja Rogaševci. Čebelarke in čebelarji so tudi dobri pevci, zato so v cerkvi skupaj z župnikom zapeli nekaj pesmi. V neposredni bližini cerkve je župnik gostom pokazal čebelnjak, za katerega skrbi sam, v njem pa poteka čebelarski krožek za okoliške otroke.

Ker je minila že več kot polovica dneva, je večina udeležencev menila, da »prazen žakelj ne stoji pokonci«, zato je sledilo pozno kosilo, če ne že večerja v Polani. V gostišču Lovenjak jih je že čakalo težko pričakovano toplo kosilo. Po okrepitvi so se nekateri ob zvokih Juretove harmonike tudi zavrteli. Pot so nadaljevali v Mačkovce pri Murski Soboti, kjer jih je pričakal g. Stanko Kapun, ki je v domovini in tujini znan po vzreji kakovostnih čebeljih matic avtohtone kranjske sivke. Predstavil je svoj način dela pri vzreji kakovostnih matic in čebeljih družin, veliko zanimivega pa je povedal tudi o boleznih in zdravljenju čebel. Kot drugi gostitelji je tudi on pripravil degustacijo svojih čebeljih pridelkov in kakovostnega vina. Na poti proti domu se je na avtobusu med nekaterimi razvil prijeten pogovor o slišanih novostih v čebelarstvu in veliki gostoljubnosti naših gostiteljev. Domžalski čebelarji se jim zahvaljujemo za vse.

Viktor Svetlin, ČD Domžale

ZAHVALA

Zahvala ČD Kamnik

Upravnemu odboru in vsem članom Čebelarskega društva Kamnik se zahvaljujem za čast, ki so mi jo namenili s podelitvijo odličja Antona Janše. Hvala vam!

Jože Kadunc

Grosupeljski čebelarji na Bizeljskem

Tako kot vsako leto je Čebelarstvo društvo Grosuplje tudi leta 2007 za svoje člane in ljubitelje čebel organiziralo strokovno ekskurzijo. Tokrat smo obiskali Bizeljsko. Tam smo si ogledali nekaj krajevnih znamenitosti, med drugimi tudi znamenito cerkvico na griču nad Bizeljskim. Zgodovinske znamenitosti nam je opisal tamkajšnji župnik g. Vlado Leskovar, po ogledu pa nas je povabil še na kozarček domače kapljice v zakristijo, v kateri ima pravi vinski hram.

G. župnik Vlado Leskovar v elementu in razigrani grosupeljski čebelarji pred zakristijo

Potem smo se odpeljali do Etnografskega muzeja. V njem je postavljena stalna razstava starega kmečkega orodja ter starega čebelarkega orodja in panjev, vse to pa nam je prijazno razkazala ga. Marija Sušnik.

Na Brezovici smo obiskali tudi kmetijo odprtih vrat Ribjek, ki jo vzorno vodi Franc Kelhar. Ogledali smo si bizeljsko znamenitost repnico, skopano v peščen hrib. V njej hranijo odlično vino, to pa nam je bilo ob odličnem domačem pecivu vseh vrst na voljo v neomejenih količinah.

Obiskali smo še dva domača čebelarja. Najzanimivejši je bil ogled velečebelarstva g. Jožeta Tomšeta v Globočicah. Prijazno nas je sprejel in nam razkazal svoje čebelarstvo. Čebelarji s približno 300 čebeljimi družinami v 9- in 10-satnih AŽ-panjih. Čebele ima na več stojiščih. Ogledali smo si stojišče v Globočicah, kjer g. Tomše tudi stalno prebiva.

Prikazal nam je svoj način čebelarjenja in na podlagi dolgoletnih izkušenj zatrnil, da se v njegovem čebelarstvu najbolj obnese 9-satni AŽ-panj. Vsako jesen izprazni medišča in zoži plodišča na velikost, ki ustreza velikosti posamezne čebelje družine. Za zimsko krmljenje čebel uporablja bolj koncentrirano sladkorno raztopino (na 100 kg sladkorja 70–80 litrov vode). Čebele z raztopino krmi zvečer, in sicer le toliko, da vso porabijo do jutra. Satje hrani v hladilnici.

Že pred obiskom smo vedeli, da g. Tomše v svojem velikem čebelarstvu uporablja poseben sistem za preprečevanje oziroma uravnavanje rojenja čebel. Ta je nastal na podlagi dejstva, da je čebelja družina, ki je izrojila, v tistem letu izgubljena za pridelavo medu, saj z enim ali celo večkratnim rojenjem izgubi velik del svojih čebel. Da bi svoje čebelje družine ohranil dovolj močne za pašno sezono, je začel preizkušati različne načine preprečevanja rojenja čebel. Po dolgoletnih poskusih in izpopolnje-

Grosupeljski čebelarji pri g. Tomšetu v Globočicah

vanjih je na podlagi ugotovitev izdelal svoj način preprečevanja rojenja čebel, ki ga uspešno uporablja v svojem čebelarstvu.

Obiskovalcem je tudi dokaj natančno pojasnil, kako to dela v praksi. Čebelarji smo pozorno poslušali njegovo razlago in si skušali čim več zapomniti. Gotovo bo ta njegov sistem marsikdo preizkusil tudi v praksi pri svojem čebelnjaku. Čebelar namreč s tem načinom preprečevanja oziroma uravnavanja rojenja ohrani močne čebelje družine, hkrati pa si vzgoji tudi novo mlado matico.

V isti vasi smo si na kmetiji odprtih vrat ogledali tudi vinsko klet in si še enkrat privezali duše. Proti večeru smo se zadovoljni in polni novih vtisov odpeljali domov.

Mag. Franc Javornik, ČD Grosuplje

Goriški čebelarji na obisku pri ČD Straža - Dolenjske Toplice

Že predlani, ko smo se člani ČD Nova Gorica vračali z obiska pri čebelarjih v Slovenskih goricah, smo razmišljali, kam bi se naslednjič odpravili sklepat nova prijateljstva, ogledat pasišča in poslušat izkušnje drugih čebelarjev. Med drugimi se nam je zdel zanimiv predlog, da bi obiskali Kočevsko, saj ni predaleč, razlika med našimi in njihovimi naravnimi danostmi pa je precejšnja. Tako smo navezali stike s ČD Straža - Dolenjske Toplice oziroma z zelo gostoljubnim g. Tonetom Andrejčičem.

1. septembra 2007 smo se čebelarji odpeljali v Podstenice, kjer so nas prijazno sprejeli in nam predstavili nadvse zanimivo zgodovino Kočevske. Potem nam je čebelar g. Franc Kapš predstavil svoj lepo urejen čebelnjak, tamkajšnje paše in svoje izkušnje ter odgovarjal na vprašanja naših čebelarjev.

Iz Podstenic smo se odpeljali v notranjost Kočevskega roga, obiskali Bazo 20 ter slišali izčrpno in nazorno predstavitev njene vloge med NOB. Polni vtisov o razsežnosti in zgodovini kočevskih gozdov smo se pripeljali do doma ČD Straža - Dolenjske Toplice. Stavbo, ki stoji v gozdu pri Podstenicah, so v preteklosti uporabljali gozdarji, pozneje pa so jo čebelarji z velikimi napori in prostovoljnimi delom preuredili v svoj dom. V njem imajo prostor za druženje in kuhinjo, v nadstropju pa si urejajo čebelarški in etnološki muzej.

Vsekakor velja veliko priznanje in spoštovanje vodstvu in članstvu ČD Straža - Dolenjske Toplice za vse, kar so s svojimi rokami storili za svoj dom.

Kuhar Stane nam je v tamkajšnji kuhinji pripravil dobro enolončnico, postregli so nam še z žlahtno kapljico, tako da smo se dodobra okrepčali. Vrhunec izkazanega spoštovanja sta bila dobrodošlica, ki nam jo je v narečju Kočevjarjev izrekel nekdanji podpredsednik ČZS g. Avgust Gril, in pozdrav predsednika njihovega društva g. Jožeta Turka. Predsednik našega društva g. Jože Kosovel mu je v spomin na to prijetno srečanje podaril lesorez s čebelarškim motivom, delo našega člana Milana Mužine. Velika zahvala pa seveda velja tudi g. Tonetu Andrejčiču, ki nas je vodil in nas ves čas izčrpno seznanjal z znamenitostmi in s preteklostjo Kočevske.

Tudi ta dan je bil za nas na novo popisan list prijetejnega druženja in utrjevanja medsebojnih vezi, za marsikoga pa tudi doživetje, ki mu bo še dolgo ostalo v spominu.

Viktor Zdravec, ČD Nova Gorica

Prodaja medu na domu

Med svojimi potovanji po svetu, zlasti po evropskih državah, pogosto občudujem lepe in domiselne napise, ki ob hišah čebelarjev vabijo mimoidoče k nakupu medu in drugih čebeljih pridelkov. Saj jih vidim občasno tudi pri nas, vendar veliko manj in tudi oblikovno niso preveč izvirni. Če želimo povečati prodajo medu na domu, bomo brez dvoma morali nekoliko več pozornosti nameniti oglaševanju. To velja za vse čebelarje, male in velike. Lahko se zgodi, da bo tistemu z majhnim številom čebeljih družin medu zmanjkalo še pred novo sezono. Nič hudega, saj ga lahko po ugodni ceni kupi pri večjem čebelarju v soseščini, ki ima neprodane zaloge. Tako bo pomagal sebi in njemu, taka čebelarška solidarnost pa nas bo še bolj povezala med seboj.

Franc Šivic

Primer dobrega oglaševanja čebeljih pridelkov pri Pislakovih v Apačah.

Novi predsednik Sekcije izdelovalcev medenih pijač ČZDM

Sem Marko Cesar, čebelar iz okolice Maribora, študent Fakultete za kmetijstvo v Mariboru, kjer študiram agronomijo (sadjarstvo – vinogradništvo). Na Biotehniški fakulteti v Ljubljani sem končal šolanje za ocenjevalca, degustatorja vin in alkoholnih pijač.

Čebelarim z 32 dvotretjinskimi nakladnimi LR-panji. Večino časa namenim izdelavi kakovostnih medenih pijač. Izdelujem medico, medeni liker in edinstveno medeno penino. Pri izdelavi medenih pijač sem pozoren predvsem na kakovost, to pa je opazno tudi iz doseženih rezultatov. Osvojil sem

devet zlatih medalj in eno srebrno medaljo, leta 2004 pa tudi šampiona za medico. Pri Čebelarski zvezi društev Maribor sem ustanovni član Sekcije izdelovalcev medenih pijač, letos pa sem bil izvoljen tudi za njenega predsednika. Ob tej priložnosti se vsem članom zahvaljujem za izraženo zaupanje. V sekciji je zdaj 24 članov iz celotne Slovenije in nekateri so že pravi mojstri izdelovanja medenih pijač. Pričakujemo tudi nove člane, saj se pri nas lahko veliko naučijo.

Za leto 2008 imamo veliko načrtov. Januarja smo za člane sekcije že organizirali predavanje o pripravi medene penine po klasični metodi. Predavala nam je ga. Silva Podlesnik, univ. dipl. inž. kmet.

Ta mesec se bomo na čebelarskem sejmu v Celju predstavili z razstavo in degustacijo medicine. Tako kot vsako leto bomo tudi letos, tokrat že osmič, pripravili vseslovensko ocenjevanje medenih pijač. Upam, da se ga boste udeležili v čim večjem številu in s čim več vzorci, saj boste le tako lahko izvedeli, kako kakovostne so vaše medene pijače.

Udeležili se bomo tudi festivala »V objemu vinske trte« v Mariboru, na njem pa bo imel vsak član možnost predstaviti svoje medene dobrote.

Na kratko sem vam predstavil najzanimivejše dogodke, ki jih bomo pripravili člani Sekcije izdelovalcev medenih pijač ali se jih bomo udeležili.

Kot mlad čebelar in predsednik Sekcije izdelovalcev medenih pijač si želim, da bi slovenski čebelarji izdelovali kakovostne medene pijače, s katerimi bi lahko bili v ponos slovenskemu čebelarstvu. Priključite se nam, lahko pa me tudi pokličete na številko 041/609 348.

Marko Cesar, predsednik Sekcije izdelovalcev medenih pijač pri ČZDM

Po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko povpraševanje!

HÖDL Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da ste navzoči pri predelavi Vaših starih satov in surovega voska, zaradi enkratne poti pa prihranite čas in denar.
- Potrebna je predhodna najava po telefonu +43-(0)3475/2270.
- Predelava je izvedena z napravo, ki je opremljena z najmodernejšo tehniko.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki popolnoma izključujeta možnost okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas predelave je približno 3 ure za 20 kg surovega voska in 4 ure za 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo vse debeline in velikosti satnic.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- Kadar koli je mogoča zamenjava starih satov in surovega voska za satnice.
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL Informacije
Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch - Steiermark, Austria

Tel./faks: +43(0)3475-2270
 E-pošta: info@wachs-hoedl.at
 Spletna stran: www.wachs-hoedl.at
 Delovni čas:
 ponedeljek–petek 8.00–12.00, 13.00–18.00
 sobota 8.00–12.00
 Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Naše satnice lahko kupite tudi v podjetjih Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in CERES, d. o. o., iz Martjanel.

Razpis za 8. vseslovensko ocenjevanje medenih pijač

Roka za prijavo in dostavo vzorcev z izpolnjeno prijavnico sta:

- za medena žganja in medene likerje: najpozneje do 10. aprila 2008,
- za medice in medene penine: najpozneje do 30. aprila 2008.

Za medena žganja in medene likerje je treba oddati dve enoti s prostornino 500 ml, za medice štiri enote s prostornino najmanj 375 ml za popolno analizo oziroma tri za delno analizo, za medene penine pa dve enoti po 750 ml.

Razglasitev rezultatov s podelitvijo odličij bo konec septembra 2008 v Mariboru, in to v okviru prireditve »V objemu vinske trte«, na katero bodo udeleženci vabljeni z vabilom. Analize in rezultate ocenjevanja bodo udeleženci dobili takoj po končanem ocenjevanju junija 2008.

Ob prijavi je treba plačati 40,00 € za vsak vzorec medenega žganja ali medenega likerja. Udeleženec prejme za vsak vzorec analizo, ki je potrebna v javnem prometu. Za vsak vzorec medice je treba ob

prijavi plačati 45,00 € za popolno analizo (ki je potrebna v javnem prometu) ali 25,00 € za delno analizo (samo alkohol in sladkor refraktometrično). Za vzorec medene penine je treba ob prijavi plačati 60,00 € za popolno analizo oz. 35,00 € za delno analizo.

Medene pijače bo komisija ocenjevala na podlagi veljavnega pravilnika, ki je na ogled na sedežu Čebelarske zveze društev v Mariboru in na sedežu Čebelarske zveze Slovenije, lahko pa ga dobite tudi po elektronski pošti.

Prijavnice lahko dobite na Čebelarski zvezi Slovenije, na Čebelarski zvezi društev Maribor ali na spletni strani www.czs.si. Prijavnico, ki je tudi priloga tega besedilu, pa si lahko tudi izrežete in razmnožite.

Vzorci medenih pijač lahko oddate osebno, in to vsako sredo v aprilu od 14. do 17. ure na sedežu Čebelarske zveze društev Maribor, ali pa jih pošljete po pošti na naslov: Čebelarska zveza društev Maribor, Sekcija izdelovalcev medenih pijač, Streliška cesta 150, 2000 Maribor.

Kontaktna oseba za vse dodatne informacije je g. Marjan Slanič, tel. 041/699 554.

Marko Cesar, predsednik sekcije izdelovalcev medenih pijač pri ČZDM

PRIJAVNICA ZA 8. VSESLOVENSKO OCENJEVANJE MEDENIH PIJAČ

IME IN PRIIMEK PRIDELOVALCA: _____

ULICA IN HIŠNA ŠTEVILKA: _____

POŠTNA ŠTEVILKA IN KRAJ: _____

TEL.: _____, ELEKTRONSKI NASLOV: _____

ČEBELARSKO DRUŠTVO: _____

VRSTA MEDENE PIJAČE (ustrezno obkroži):

☐ medica,	☐ aromatizirana medica,	☐ medena penina,	☐ peneča medica.
☐ medeno žganje,	☐ medeni liker,	☐ medeni liker z dodatki,	

VRSTA MEDU, LETO PRIDELAVE: _____

VRSTA DODATKOV: _____

ODDANI VZOREC (ustrezno obkroži):

- 3 x 375 ml medice - delna analiza, 25,00 €
 - 4 x 375 ml medice - popolna analiza, 45,00 €
 - 2 x 750 ml medene penine - delna analiza, 35,00 €,
 - 2 x 750 ml medene penine - popolna analiza, 60,00 €
 - 2 x 500 ml medenega žganja, medenega likerja ali medenega likerja z dodatki, popolna analiza, 40,00 €
- Izjavljam, da razpolagam z _____ litri prijavljenega vzorca. Za žganja in likerje je najmanjša količina 10 l, za medice in penine pa 20 l. Prijavnico je treba oddati za vsak vzorec posebej.

KRAJ IN DATUM: _____, PODPIS: _____

Apiterapevti v Mariboru

Svetovna elita apiterapevtov bo v Mariboru počastila grob prvega terapevta z apitoksinom, dr. Filipa Terča. Znameniti apiterapevt se je sicer rodil v kraju Proporiste na Češkem, vendar je živel in deloval v Mariboru, na pobreškem pokopališču pa je ohranjen tudi njegov grob (za zdaj je še v slabem stanju). Po njem so apiterapevti z vsega sveta poimenovali svetovni dan apiterapije.

V Baslu v Švici bo od 27. do 30. marca letos svetovni kongres apiterapije, 31. marca in 1. aprila bodo tam potekale tudi delavnice o izdelavi apiterapevtskih sredstev. Kongresa se bodo udeležili predstavniki približno 16 držav, po koncu strokovnega dela pa se bo približno 30 apiterapevtov udeležilo še dvodnevne ekscurzije. Tako bodo 2. aprila obiskali Avstrijo, 3. aprila pa Maribor, kjer se bodo na pobreškem pokopališču poklonili spominu na prvega zdravnika apiterapevta na svetu, dr. Filipa Terča. Obiskali bodo še razstavo v Betnavskem gradu in ob tej priložnosti v Ambroževi kleti poskusili pridelke naših čebelic in pridnih čebelarjev. Po načrtih naj bi odpotovali že okoli 12. ure. Za pripravo tega spominskega potovanja je odgovoren g. Hladig, predsednik dunajskega čebelarskega društva, član apiterapevtskega združenja, potujoči predavatelj apiterapije in čebelar, ki o Antonu Janši, pa tudi o dr. Terču ve veliko več kot večina naših čebelarjev. V tem kratkem času bo treba urediti grob s spominsko ploščo. Prve priprave je prekinila smrt predsednika apiterapevtske sekcije pri zdravniškem društvu Maribor, dr. Janka Glazerja, velikega humanista in aktivista na

Dr. Filip Terč

številnih področjih. Potrudili se bomo, da bomo dostojno počastili spomin na slavnega someščana, ki je ime našega mesta in našega čebelarstva ponesel po vsem svetu. Obnovljena spominska plošča nam bo v ponos in opomin, da spomina nanj in na njegovo pionirsko delo ne bi smeli nikoli pozabiti.

Norbert Jedlovčnik

Trgovina **ČEBELARNA**
 PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
 Kepić Milena s.p.
 ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Nudimo vam:

- čebelarstvo oprema in pribor
- med in ostale čebelje izdelke
- darila izdelki iz čebeljih proizvodov
- čebelarstvo literature

Delovni čas:

torisrek-petatek: od 8. do 17. ure
 sobota: od 8. do 12. ure
 nedelja-prazni: zaprto

Za večje skupine izven delovnega časa po stvariljskem dogovoru.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Iščeljemo nakladne IG-paže AŽ-merz, združljive z LR-parkim sistemom, večnamenska podnica – naša za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirano oz. meličnozne mase (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jerkoviča. Zdaž izdelujemo tudi sataške za GJ-, LR- in AŽ-PANJE.

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in AŽ-panje.
 Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.
 Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vičmarje
 Tel.: (01) 512 62 51

Ugodne cene!

Pravilnik o svečani čebelarški obleki

I. Uvodne določbe

1. člen

S tem pravilnikom se ureja oblika, kakovost, barva, izdelava in nošenje svečane čebelarške obleke.

2. člen

Svečano čebelarško obleko Čebelarške zveze Slovenije (v nadaljevanju: ČZS) smejo ob svečanih priložnostih nositi le čebelarji in čebelarke v nadaljevanju: čebelarji, člani čebelarških društev, ki so člani ČZS.

II. Svečana čebelarška obleka

3. člen

Svečano čebelarško obleko sestavljajo:

- klobuk,
- suknjič,
- hlače,
- krilo,
- telovnik s satenastimi sprednjimi deli (žakard zlato satovje),
- srajca s pokončnim ovratnikom in širokimi rokavi – bela,
- bluza oz. srajca z običajnim ovratnikom – bela,
- svilena ovratna ruta s tiskom stiliziranih čebel v letu,
- kravata z vtkanim znakom ČZS,
- nizki čevlji in nogavice v temni barvi (rjavi ali črni),
- bele rokavice za praporščaka, zastavonoša ali nosilca pogrebne žare, blazinice s priznanji, vencev ali krste.

Oblika-kroj svečane obleke, barva in kvaliteta blaga je določena na normativni listi, ki je sestavni del tega pravilnika. Lista ima veljavnost zaščitnega znaka ČZS.

III. Čebelarške oznake in priznanja

4. člen

Čebelarji lahko nosijo čebelarške oznake in simbole:

- izvezen čebelarški znak se lahko nosi na levem prsnem delu – na sredini prsnega žepa.
- kovinski znak (čebelarški mojster) - se lahko nosi na levem prsnem delu – na sredini prsnega žepa.
- upodobitev oblike, barva, velikost in kakovost čebelarških oznak, simbolov in našitkov so določeni v prilogi, ki je sestavni del tega pravilnika.

Čebelarška priznanja

Čebelarji lahko nosijo le simbole čebelarških priznanj, ki so jih prejeli za svoje delo v ČZS in ČD na levi strani suknjiča nad napsnim žepom.

IV. Nošenje svečane čebelarške obleke

5. člen

Svečano čebelarško obleko lahko ob svečanih priložnostih nosijo le čebelarji, člani čebelarških društev, ki so člani Čebelarške zveze Slovenije.

Svečano čebelarško obleko nosijo čebelarji na:

- državnih, krajevnih in društvenih proslavah,
- svečanih sejah, proslavah in prireditvah, ki jih organizirajo ČD, ČZ in ČZS,
- srečanjih mednarodnih čebelarških organizacij,
- javnih nastopih, če predstavljajo ČZS ali ČD,
- pogrebnih slovesnostih,
- prireditvah, če to določi upravni odbor ali predsednik (sejmi, razstave, promocije).

Glede nošenja svečane čebelarške obleke se uporablja tudi določila Pravilnika o uporabi prapora ČZS.

6. člen

Čebelarji smejo nositi svečano čebelarško obleko le urejeno kot celoto, glede na vremenske razmere, in sicer:

Do zunanje temperature zraka 25 °C se nosi v kompletu s suknjičem, ki je odpet tako, da se izpod njega vidi okrasni del telovnika. Nad to temperaturo zraka pa se nosi brez suknjiča – (srajca in telovnik, ki pa mora biti zapet).

Pri zunanji temperaturi več kot 30 °C je dovoljeno tudi nošenje srajc s kratkimi rokavi. V vseh primerih je obvezno nošenje kravate, ki pod vratom ne sme biti razrahljana. Znak ČZS na kravati mora biti viden nad vratnim izrezom telovnika.

Če kravato nadomešča ovratna ruta in lesena čebelarška zaponka v obliki panjske končnice (to je še še slovesnejša različica), mora biti vozec rute (enostavni kravatni) lepo oblikovan, ne preveč zategnjen, sponka pa v sredini med vozlom in vratnim izrezom telovnika lepo vodoravno pripeta.

Klobuk čebelarji nosimo v skladu z bontonom, in to vodoravno ali rahlo nagnjenega naprej oziroma na stran.

Krajec je zadaj lahko rahlo obrnjen navzgor, spredaj pa navzdol. Vrh klobuka mora biti lepo okroglo zaobljen – ne zamečkan.

V zimskih razmerah se nosi zunaj zaprtih prostorov čez obleko še plašč primerne barve.

7. člen

V posebnih primerih so sestavni del slovesne čebelarške obleke tudi bele rokavice, ki jih nosijo čebelarji samo:

- na pogrebnih svečanostih, če nosijo krsto ali žaro, blazinico s priznanji pokojnega čebelarja, državno zastavo, društveni ali zvezni prapor in vence,
- pri polaganju vencev na grobove umrlih čebelarjev,
- praporščaki, ko nosijo prapore,
- pri izvajanju posebnega svečanega dejanja.

V. Izdelava svečanih čebelarških oblek

8. člen

Svečane čebelarške obleke oz. dele oblek izdelujejo lahko le izdelovalci, ki so izbrani po postopku in v skladu z veljavnimi predpisi ter imajo s ČZS podpisan poseben dogovor.

9. člen

Izdelovalci oz. dobavitelji so dolžni pri izdelavi svečanih čebelarških oblek upoštevati določila tega pravilnika, s katerim je določena oblika - kroj, kakovost, barva in druge zahteve za izdelavo oblek.

Za način naročanja in prodaje veljajo splošno veljavni predpisi za proizvodnjo in prodajo blaga.

VI. Končne določbe

10. člen

Za vse spremembe svečane čebelarške obleke je pristojen UO ČZS.

11. člen

Ta pravilnik je obvezen za ČZS in vsa društva ter območne zveze, ki so članice ČZS.

12. člen

Pravilnik velja od dneva sprejetja naprej.

Brdo pri Lukovici, dne 1. 10. 2005

Lojze Peterle,
predsednik ČZS

Sklad za NVO – nova priložnost za društva in druge nevladne organizacije

Obveščamo vas, da je objavljen prvi razpis Sklada za NVO, ki omogoča projektno financiranje društev in drugih nevladnih organizacij. Razpis poteka pod okriljem Programa finančnih mehanizmov EGP in Norveške.

Namen sklada za NVO je:

- zagotoviti dodatna finančna sredstva za podporo projektov slovenskih NVO;
- prispevati k povečanju solidarnosti, zmanjševanju socialnih in ekonomskih razlik, k tesnejšemu mednarodnemu sodelovanju in k ustvarjanju priložnosti za nove članice EGP pri vključevanju v notranji trg;
- sredstva finančnih mehanizmov ne morejo na-

domestiti finančnih podpor iz drugih virov (lokalni, nacionalni, EU).

Časovni okvir trajanja programa: 2008-2011

Za prvim javnim razpisom, ki je bil objavljen 1. 2. 2008, se pričakuje še drugi razpis in sicer poleti ali jeseni letošnjega leta.

V Sloveniji naj bi tako podprli približno 40 projektov slovenskih nevladnih organizacij na naslednjih prednostnih področjih:

- varstvo okolja in spodbujanje trajnostnega razvoja;
- ohranjanje evropske kulturne dediščine;
- razvoj človeških virov;
- zdravstvo in otroško varstvo.

Vrednost projekta: od 10.000 do 50.000 €

Rok za oddajo prijav: 2. 4. 2008 do 12. ure na Regionalni center za okolje- REC, Slovenska cesta 5, 1000 Ljubljana.

Razpisna dokumentacija je na voljo na spletni strani www.rec-lj.si/projekti/eea/eea.htm

Dan apiterapije

Spoštovani čebelarji in cenjene čebelarke!

Komisija za apiterapijo pri ČZS in ČSS bosta v sodelovanju s Čebelarsko zvezo društev Maribor 19. marca 2008 v spomin na začetnika apiterapije dr. Filipa Terča v Čebelarskem centru Maribor (v Viteški dvorani dvorca Betnava) pripravili Dan apiterapije. Dr. Filip Terč je kot čebelar ugotovil, da so mu čebelji piki, ki se jim čebelar kljub zaščiti ne more povsem izogniti, ublažili revmatične bolečine. To svoje spoznanje je razvijal še naprej in že leta 1879 uspešno in množično zdravil revmatične bolnike. Dr. Filip Terč, ki je bil po rodu sicer Čeh, je del svojega življenja živel in deloval v Mariboru, med Mariborčani pa je bil znan kot dober zdravnik in čebelarski strokovnjak.

V prvem delu Dneva apiterapije bo Franc Grošelj, dr. med., najprej predaval o življenju in delu dr. Filipa Terča, v drugem delu programa pa bodo predavanja, namenjena obiskovalcem. Tako bo Franc Grošelj, dr. med., predaval o apiterapiji, Jana Potokar in prim. Majda Kurinčič Tomšič, dr. med., pa bosta predavali o cvetnem prahu.

Vabimo vas, da si ogledate tudi razstavo čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov ter le te tudi poskusite. Vljudno vabljeni!

Program:

12.00	Odprtje razstave
15.00–16.00	O življenju in delu dr. Filipa Terča (Franc Grošelj, dr. med.)
16.30–17.30	Apiterapija (Franc Grošelj, dr. med.)
17.30–18.00	Cvetni prah (Jana Potokar, inž. kem. teh., prim. Majda Kurinčič Tomšič, dr. med.)

Poziv za zbiranje kandidatur za člane komisij Upravnega odbora Čebelarske zveze Slovenije

Po 57. rednem volilnem občnem zboru Čebelarske zveze Slovenije, ki bo 8. marca 2008, bo svoj štiriletni mandat začel novi Upravni odbor Čebelarske zveze Slovenije, katerega člane ste čebelarji neposredno izvolili v svojih volilnih okoliših.

Za obravnavo in pripravo predlogov za reševanje problematike na posameznih področjih čebelarstva Upravni odbor imenuje stalne in občasne strokovne ali interesne komisije, ki jim praviloma predsedujejo člani Upravnega odbora.

Prejšnji Upravni odbor je imenoval naslednje stalne strokovne komisije:

- komisijo za izobraževanje,
- komisijo za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano,
- komisijo za ekonomiko čebelarjenja,
- komisijo za ocenjevanje čebeljih pridelkov,
- komisijo za odlikovanja in nagrade,
- komisijo za organizacijske in pravne akte,
- komisijo za apiterapijo,
- komisijo za čebelarsko kulturno dediščino in
- komisijo za medovita in zdravilna zelišča.

Poleg teh komisij delujeta v okviru Upravnega odbora še izdajateljski svet in uredniški odbor glasila »Slovenski čebelar«.

Čebelarske organizacije vabimo, da **do 20. marca 2008** na naš naslov posredujejo predloge kandidatov za člane omenjenih komisij Upravnega odbora Čebelarske zveze Slovenije. Predlagani kandidat naj poda tudi pisno soglasje za sodelovanje v posamezni komisiji Upravnega odbora.

ČZS

Novo v Sloveniji ALOE ARBORESCENS

Pri nas lahko kupite izdelek iz svežih listov aloe arborescens in medu, ki je pripravljen po receptu brazilskega patra Romana Zaga. Svoje izkušnje z zdravljenjem raznih bolezni s pomočjo aloe arborescens in medu je opisal v knjigi **Raka lahko ozdravimo** (Cancer tem cura).

Božnar čebelarstvo d.o.o.
Polhov Gradec 72, 1355 Polhov Gradec, Slovenija
telefon: 01 364 00 20
e-pošta: ceb.boznar@siol.net, www.boznar.si

Aloe arborescens deluje:

- protivnetno in protibolečinsko,
- antioksidativno/proti staranju,
- proti bakterijsko, proti glivično, proti virusno,
- stimulativno na imunski sistem,
- hipoglikemično,
- razstrupljevalno,
- lahko deluje tudi proti rakastim tvorbam.

Izdelek lahko pri nas kupite tudi za nadaljno prodajo.

Boštjan Noč – kandidat za predsednika ČZS

Sem Boštjan Noč, rojen 5. aprila 1974, iz Žirovnice, rojstne občine Antona Janše. Zaposlen sem v Diagnostičnem centru Bled. V občini Žirovnica sem dejaven v številnih društvih, od leta 2002 pa sem predsednik Čebelarke zveze Zgornje Gorenjske. Od leta

2006 sem tudi občinski svetnik občine Žirovnica in predsednik odbora za negospodarske in družbene dejavnosti. Politično nisem opredeljen in sem glede tega povsem »neodvisen«.

Že od mladih nog sem čebelar, saj je čebelarstvo družinska tradicija več rodov. Kljub temu da imam 250 družin, sem po srcu ljubiteljski čebelar. Moja velika ljubezen do čebel me je spodbudila k ustanovitvi Čebelarke zveze Zgornje Gorenjske, katere predsednik sem že drugi mandat. Cilj ustanovitve zveze je bil predvsem združiti moči vseh čebelarjev na Gorenjskem za izboljšanje razmer za čebelarje. O uspešnosti delovanja pričajo uspešno končani projekti in številna priznanja. Moram priznati, da sem ponosen na svoje delo in na delo članov, ki po svojih najboljših močeh prispevajo k doseganju zastavljenih ciljev. Zavedam se, da brez sodelovanja ni uspehov. Z vključitvijo v vodstvo ČZS sem podrobneje spoznal tudi probleme slovenskega čebelarstva. V teh letih sem bil odgovoren za stike z državnimi uradniki, UO ČZS pa me je imenoval za vodjo priprave in izvedbe programov na področju čebelarstva (Uredba 2004, Uredba 2005–2007, Uredba »Panjski listi«, priprava programov 2008–2010 in priprava programa državne pomoči za obdobje od leta 2007–2013). Po odstopu predsednika ČZS g. Čebulja leta 2007 sem bil izvoljen za predsednika ČZS do konca mandatnega obdobja, torej za eno leto. Tako sem v minulem letu še podrobneje spoznal slovensko čebelarstvo, predvsem

Komisija za evidentiranje kandidatov je pregledala vse predloge za kandidacijo za predsednika ČZS, ki so na naslov Čebelarke zveze Slovenije prispale do 11. 2. 2008 (poštni žig priporočene pošte 9. 2. 2008). Predlagani kandidati so Boštjan Noč, Vlado Pušnik in Jože Smrkolj. Soglasje h kandidaturi je podal samo Boštjan Noč.

Uredništvo Slovenskega čebelarja

pa sem z obiski na terenu spoznal probleme in potrebe posameznih okolij. Ob tem sem ugotovil, da je problemov veliko, da se ti razlikujejo od regije do regije, kljub temu pa so vsi pozitivne narave, zato jih je s sodelovanjem čebelarjev mogoče tudi razrešiti.

Zavedam se, da se v čebelarstvu »ne cedita med in mleko«, kljub temu pa sem se odločil znova kandidirati za predsednika ČZS. Menim, da lahko s svojo pozitivno energijo, voljo do dela, ljubeznijo do čebel, predvsem pa s sodelovanjem z vsemi čebelarji na terenu naredim veliko dobrega za slovenske čebelarje. Glede na izkušnje, pridobljene med vodenjem ČZS v minulem letu, bomo tudi v prihodnje po večini nadaljevali že začete poti. Tako bomo nadaljevali in nadgrajevali vse, kar je bilo pri čebelarjih dobro sprejeto, tisto, za kar smo skupaj ugotovili, da ni dobro, pa bomo spremenili. Želim, da bi moj program dela ČZS, ki je v celoti objavljen na portalu ČZS www.czs.si, skupaj z vsemi Vami nadgrajevali in dopolnjevali. Kajti samo z medsebojnim sodelovanjem, s konstruktivnimi predlogi in s trdim delom bomo na koncu vsi zadovoljni. V prihodnje nameravam še naprej sodelovati z vsemi, s katerimi sem sodeloval doslej, še posebej pa se veselim novega sodelovanja z vsemi tistimi, ki bi radi prispevali svoj delež k uspešnemu delu ČZS. Z delom in seveda tudi z rezultati želim vse »kritike« prepričati o tem, da ČZS dela v korist slehernega slovenskega čebelarja. Naj sklenem z mislijo:

Če želi ekipa izrabiti svoj potencial, mora biti vsak igralec pripravljen svoje osebne cilje podrediti v dobro ekipe!

Naj bo ČZS ekipa odličnih čebelarjev!

MALI OGLASI

PRODAM

- Prikolico, enoosno**, obnovljeno, 8 AŽ-panjev 10S, smukalnike in 8 navadnih panjev 5S, tel.: 05/366 11 35.
- Prikolico** - čebelnjak s čebelami, regalne izvedbe 12 AŽ, z A-testom, tel.: 04/510 62 50.
- Prenosni čebelnjak** za 24 panjev pri Dolenjskih Toplicah, tel.: 031/328 616.
- Tovorni avto** z naseljenimi 84 panji in malo rabljene 9-satarje brez čebel, po ugodni ceni, tel.: 041/712 285.
- Tovornjak TAM 4 500 s 60 naseljenimi panji**, 5–6 let, ter več čebeljih družin na 9-satarjih, tel.: 041/560 075.
- Čebelnjak s 36 naseljenimi 9-satnimi panji** in kostanjev med, tel.: 01/723 17 53.
- Lipove deske** za panje in satnike, tel.: 040/211 346.
- Lipove AŽ-satnike**, tel. 041/911 557.
- AŽ satniki**, lipovi, zbiti, lepljeni, vrtani, tel.: 041/443 547.
- 10 AŽ**- in 10 LR-panjev, vsi so rabljeni, tel.: 05/302 72 90, 041/853 715.
- 5 AŽ 10S**, izdelava Krže, dobro ohranjeni, cena po 20 €, nekaj prašilčkov podarim, tel.: 041/532 386.
- Več novih AŽ-panjev 10-satarjev** po ugodni ceni, tel.: 04/51 91 753.

Nove AŽ-panje 10S, trietažne 10S, prašilčke 7S ter satnike, tel.: 041/793 579.

Točilo 4S LOGAR Fi = 63 cm, teža 33 kg, tel.: 031/809 547.

4S točilo, samopobračalno, INOX »LOGAR« za AŽ, malo rabljeno, motor 110 W, in nekaj družin v AŽ 9-10S, tel.: 051/217 234.

Posušen cvetni prah, večja količina in čebelarje družine na AŽ- in LR- satju, tel.: 040/455 855.

Akacijev, kostanjev in gozdni med, tel. 031/637 089.

Več vrst medu in cvetni prah osmukanec, tel.: 041/990 360.

Večjo količino akacijevega, kostanjevega, cvetličnega, gozdnega in hojevega medu v sodih, tel.: 031/244 601 (popoldne).

Večje količine cvetličnega medu, cvetni prah, 200 paketnih družin na petih DB-satih in družine na AŽ-satih, tel.: 041/354 860.

Več naseljenih AŽ-panjev s čebeljami družinami, tel.: 07/814 91 75, 041/927 840 (zvečer).

20 naseljenih AŽ-panjev 10-satarjev, tel.: 05/305 44 82.

Več naseljenih AŽ-panjev na 5, 7 in 10 S, normalne in nizkonakladne LR-panje ali samo družine na satju, tel.: 04/572 12 71, 031/707 231.

Več zdravih čebeljih družin na 5, 7 in 10 AŽ-satih, lahko tudi s panji, matice so lanske, tel.: 05/783 61 80, 031/819 809.

Čebele na 7, 9 in 10 satih AŽ-mere in LR-dvotretjinske višine. Nekaj tudi s panji. Prezem marca, lokacija: Bizeljsko ali Ljubljana, Sotlar, tel.: 041/410 152.

Večje število čebeljih družin na AŽ- in LR-satju, tel.: 041/330 811.

Čebelarje družine na AŽ-satju, tel.: 041/586 508, 02/544 13 28.

15 močnih čebeljih družin na AŽ-satju, 10 satov, tel.: 04/595 73 28 (Zvirče, Trzič).

Čebelarje družine na 7-satih AŽ-panjih, lanske matice, prevzem aprila, tel.: 031/651 366, 01/723 54 30.

Čebelarje družine na 10 in 7 AŽ-satih, tel.: 031/766 533, 03/572 73 43.

Petnajst zdravih čebeljih družin na 10 satih s panji ali brez njih, tel.: 05/388 54 48, 041/413 063.

Deset čebeljih družin na 9 satih in mlade, oštevilčene matice, tel.: 041/514 113.

Čebelarje družine na 5 in 7 satih, tel.: 041/793 520, 03/584 53 83.

Čebelarje družine na 5 in 7 satih z mladimi maticami, tel.: 031/630 935.

Čebelarje družine na 10 AŽ-satih ter zidan čebelnjak v Borovnici pri Vrhniki s čebelarstvo opremo in sobo za točenje, tel.: 05/757 16 69, 041/594 186.

30 čebeljih družin na 7, 9 in 10 AŽ-satih, tel.: 041/961 766 (Sevnica).

10 čebeljih družin na dvotretjinskih okvirih, tel.: 03/571 79 22.

Zaradi starosti prodam 42 čebeljih družin skupaj s stojščem ali posamično. Lokacija Pekre-Hrastje, tel.: 02/613 15 74, 031/555 478.

40 čebeljih družin na 7 ali 10 AŽ-satih ter 20 družin na LR-satju s panji ali brez njih, tel.: 02/546 15 12, 041/351 985

Večje število čebeljih družin na 5, 7, 10 AŽ-satih, satniki so po večini novi, matice lanske. Prodajam tudi nove zažičene AŽ-satnike, tel.: 031/533 939.

Čebelarje družine na 7 in 10 AŽ-satih z mladimi maticami in nerjaveče 4-satno točilo za med na električni pogon, tel.: 041/244 590.

Nekaj čebeljih družin na 10 AŽ-satih, tel.: 04/233 17 47, 031/463 313.

Več močnih čebeljih družin na 9 AŽ-satih, tel.: 04/510 93 93.

Več zdravih čebeljih družin na 10 AŽ-satih s panji in nekaj družin na 5 in 9 satih brez panjev, tel.: 041/612 769, 02/588 12 74.

Čebelarje družine na AŽ-satju 10S, (Kranj), tel.: 031/242 074, 04/204 24 88

15 močnih čebeljih družin na 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami, tel.: 01/361 20 43.

Več močnih, zdravih čebeljih družin 5- in 9-satarjev, več vrst medu in vosek, tel.: 01/834 70 69, 041/362 898.

Čebelarje družine na LR-satju, čebele so pregledane, tel.: 07/818 45 98, 031/434 506.

28 čebeljih družin na 5, 7 in 8 AŽ-satih, prevzem aprila, tel.: 01/836 10 66, 031/836 213.

12 čebeljih družin na 7 in 10 AŽ-satih, tel.: 05/307 27 90, 031/790 361.

Več čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 07/495 95 47, 031 207 881.

Iz čebelarstva s 15 družinami prodam po izbiri 70 družin v AŽ-panjih ali na satju, tel.: 05/300 55 81.

Čebelarje družine na 5 in 10 AŽ-satih, tel.: 04/572 14 59, 031/631 557 (Bohinj).

Močne, zdrave, čebelarje družine na 9 in 10 AŽ-satih, tel.: 02/656 81 51.

20 čebeljih družin na 10 AŽ-satju s panji ali brez njih, tel.: 031/378 479.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satju, tel.: 01/754 63 74.

Nekaj zdravih, primerno močnih, čebeljih družin na 5, 6, 7 in 10 AŽ-satih, na Kočevskem, tel.: 041/548 856.

Čebelarje družine in zabojujnik, tel.: 041/614 683.

10 čebeljih družin v standardnih LR-nakladnih panjih, tel.: 041/822 366.

5 čebeljih družin, tel.: 041/868 121. **Čebele** na 7, 9 in 10 satih AŽ-mere in LR-dvotretjinske višine, nekaj tudi s panji, tel.: 041/410 152.

Rezervne družine na 5 in 7 AŽ-satih, tel.: 051/232 409.

Čebelarje družine na 6, 9 in 10 AŽ-satih in lipov med, tel.: 05/757 21 83, 041/567 682.

Zaradi boleznih ugodno prodam AŽ-panje skupaj s čebelami, tel.: 041/530 683.

20 novih AŽ-panjev, tel.: 040/253 874.

20 novih AŽ 10-satarjev, ter 20 novih AŽ 7-satarjev, tel.: 031/501 801 (po 19h).

Večjo količino kostanjevega in akacijevega medu, tel.: 041/ 696 210.

Čebele na AŽ- in LR-satju in prevozniki čebelnjak s 70 AŽ-panji, tel.: 01/787 53 09.

Do deset čebeljih družin na 10 AŽ-satih, v okolici Kočevja, tel.: 041/799 263.

Čebelarje družine na 10 AŽ-satju, tel.: 031/309 841.

Večje število čebeljih družin na 7 in 10 satih, s panji ali brez njih. Pri nakupu večjega števila družin s panji podarimo prevozniki čebelnjak TAM 5000 v voznom stanju, tel.: 041/575 961.

KUPIM

Čebelarje vosek, tel.: 040/455 855.

Več izvornih čebeljih družin, označene matice, tel.: 02/751 48 91 (po 19. uri).

Tehtnico za pod panj, tel.: 031/630 935.

12 enakih AŽ 10-satarjev, v dobrem stanju, tel.: 041/830 008.

Kupim ali vzamem v najem večji prazen čebelnjak ali zabojujnik z dobro ohranjenimi AŽ-panji, na relaciji Litija-Novo mesto, tel.: 031/533 939.

Motor za Logarjevo 4-satno točilo (230 V), s kontrolo vrtenja, tel.: 051/341 830.

Po en izvod lepo ohranjenih Slovenskih čebelarjev številka 4/2004, 1/2005, 7-8/2006, 9/2007, tel.: 01/729 69 32, 051/637 204.

ZAMENJAM

80 lepih satov AŽ-mere za dve čebelarje družini na AŽ-satih, tel.: 041/513 724.

NAJAMEM

Tovornjak ali zabojujnik s čebelami ali samo čebelarje družine v AŽ-panjih, z možnostjo poznejšega odkupa, tel.: 051/351 845.

JOŽE IVANUŠA 1925-2007

V najlepšem letnem času – pomladi – nas je zapustil naš član čebelar Jože Ivanuša. Tiho se je poslovil od nas v obdobju, ko so bile njegove čebelje družine v najlepšem razvoju. Jože Ivanuša je bil čebelar skoraj 60 let, po večini pa je čebelaril z več kot dvajsetimi panji čebel. Že kot mlad fant se je vključil v organizirano čebelarjenje in tudi veliko pripomogel k njegovemu razvoju. Zgornjesavinjsko-šaleški čebelarji so znali ceniti njegove sposobnosti, zato je bil dolgoleten član različnih organov društva ali območne zveze. Več let je bil podpredsednik Zgornjesavinjske čebelarke zveze in deset let tudi predsednik Čebelarke družine Mozirje. Kot član upravnega odbora ČD je skoraj do zadnjega sodeloval na njegovih sejah. Bil je miren in včasih zadržan, svoja stališča je znal uveljaviti z argumenti. Znal pa je tudi prisluhniti sogovorniku. Po njegovi prijaznosti in dostopnosti ga niso poznali samo čebelarji, ampak tudi širša okolica. Svoje bogate čebelarške izkušnje in znanje je prenašal tudi na mlade čebelarje. Tako se je izpolnila njegova želja, da bi se z njegovim odhodom čebelarjenje na njegovem domu ne končalo, saj bo za čebele skrbel vnuk čebelar. Za svoja prizadevanja na področju čebelarstva je prejel številna priznanja. Čebelarška zveza Slovenije mu je lani podelila najvišje priznanje – odličje Antona Janše I. stopnje. Žal ga je ob dnevu slovenskih čebelarjev sredi maja namesto njega prevzel njegov vnuk Janoš Ivanuša, ki bo tudi nadaljeval njegovo čebelarjenje. Jože Ivanuša je v našo organizacijo vložil veliko truda in znanja. Pridnost in marljivost pa sta lastnosti, ki sta odlikovali tudi njegove spremljevalke čebele, ki jim je posvečal svoje proste ure in so mu bile nenehen vir veselja in navdih. Z njegovim odhodom je

v našem društvu nastala praznina, ki je ne bo mogoče zapolniti. Čebelarji ga bomo pogrešali.

Čebelarstvo Mozirje

MARJAN MAROLT 1928-2007

Ko so čebelice nabirale medicino na akacijevih cvetovih, nas je v 79. letu starosti zapustil naš dolgoletni član Marjan Marolt iz Rožne doline v Ljubljani. Spomladi je še z velikim veseljem pripravil svojih 30 družin za pašo, potem pa ga je doletela huda nesreča, po kateri, žal, ni več ozdravel. S čebelami je živel od rane mladosti, saj je bil že njegov oče Janko priznan in napreden dolenski čebelar. Po očetovi smrti je prevzel njegovo čebelarstvo in ga zgledno vodil do konca svojih dni. Dejaven je bil tako v našem društvu kot v Čebelarški zvezi Slovenije. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Bil je napreden čebelar in kljub svoji starosti je pred letom dni na Grmu pri Novem mestu pridobil kvalifikacijo za poklic čebelarja. Z nasveti iz svojega obsežnega znanja je rad pomagal tudi drugim čebelarjem. Čebelarji ČD Stična smo se od njega poslovili na pokopališču na Žalah. Ohranili ga bomo v trajnem spominu kot vedrega in prijaznega prijatelja.

ČD Stična,
tajnik Željko Perko

JOŽEF GOLIČNIK 1914-2007

Spoštovani žalujoci!
V najlepšem letnem času polagamo k večnemu počitku zemeljske ostanke pokojnega Jožeta Goličnika, najstarejšega člana Čebelarkega društva Mozirje. Jože se je rodil pri Hriberški v Šmihelu. Že na domu

se je ukvarjal s čebelami. Čebelarili pa so tudi pri Mikeku v Lepi Njivi, kamor se je Jože leta 1960 priženil. Dotedanje kranjčice je postopno zamenjal za AŽ-panji. S čebelami se je družil skoraj vse življenje, njegova zadnja čebelja družina je odmrta pozimi leta 2005, s tem pa je bilo pri Mikeku konec čebelarjenja.

Jože Goličnik je bil dolgoletni član Čebelarkega društva Mozirje. Za svoje delo na področju čebelarstva pa mu je Zgornjesavinjska čebelarška zveza podelila priznanja za 70., 80. in 90. življenjski jubilej. Jožetovo življenje zlahka primerjamo z življenjem njegovih ljubljensk – čebel. Pošten, tih, skromen in delaven je bil vdan svoji družini – ženi in otrokom. Kot pridna čebela si je prizadeval za skupno dobro vseh. Mozirski čebelarji bomo Jožeta pogrešali. Na cvetju, ki bo krilo njegov grob, pa se bo večkrat pomudila kakšna čebela in mu zapela svojo nedoumljivo pesem nikdar končanega življenja.

*Ko pomlad je zacvetela,
tiho si odšel od nas.
Prav počasi, neopazno
se iztekel je tvoj čas.*

*Odsotnost boli,
a tolaži nas misel,
da nekoč
se pridružimo ti.*

Čebelarstvo Mozirje

JANEZ KAUCIČ 1940-2007

Kot drugi čebelarji je tudi pokojni Janez kljub boleznim opravil vse potrebno pri svojih čebelicah, da bi uspešno prezimile. Čeprav smo vedeli, da se je njegovo zdravstveno stanje slabšalo, nas je njegova nenadna smrt globoko pretresla. Rodil se je 8. avgusta 1940 v Štajngrovi. Po končani osnovni šoli se je izučil za varilca, se redno zaposlil in opravljal različna dela. Leta 1987

se je invalidsko upokojil. Čebele je spoznaval od otroških let, zato je nadaljeval družinsko tradicijo. Ob redni zaposlitvi, je vedno našel čas za svoje čebelice, pri katerih se je sprostil in si nabral novih moči. Postavil si je čebelnjak, ki ga je pozneje preselil v Zg. Porčič, kjer je živel s svojo družino. Čebelaril je v AŽ-panjih, povprečno z desetimi družinami. Leta 1984 se je včlanil v tedanjo Čebelarstvo družino Gradišče-Lenart. Zelo uspešno je sodeloval v akciji za razvitje družinskega prapora. Za svoje dejavno delo je prejel priznanje čebelarstva družine. Ko so mu začele moči popuščati, se je zmanjšala tudi njegova dejavnost, še vedno pa je sodeloval pri vseh organiziranih akcijah čebelarstva. Z njegovo smrtjo je Čebelarstvo Sv. Trojica-Lenart izgubilo dobrega člana in zavzetega čebelarja, ki je skrbel za ohranitev in razvoj slovenskega čebelarstva. Od njega smo se s praporom poslovili 30. oktobra 2007 na pokopališču v Lenartu. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarstvo Sv. Trojica-Lenart

JOŽEF ZADRAVEC 1923–2007

*Čebelice zlate,
kdo vas bo odslej gledal
ob prvem jutranjem svitu,
kako letite na pašo.*

Novembra lani smo se poslovili od dolgoletnega člana ČD Kobilje-Dobrovnik Jožefa Zadravca. Rodil se je leta 1923 v Ivanjcih pri Bogojini. Že od rosnih let je bil vedno v stiku z naravo in živalmi. Posebej so ga zanimale čebele, s katerimi se je srečeval pri sosedu, ki je bil čebelar. Ta je v desetletniku takoj prepoznal veliko ljubezen do čebel in mu podaril prvi roj. Lzučil se je za mizarja in lepo skrbel za čebele. Kmalu se je poročil v Kobilje, kjer si je

ustvaril družino. Takoj se je včlanil v čebelarstvo društvo, poleg mizarске delavnice pa je postavil čebelnjak, v katerem je imel tudi do 24 panjev. Poleg napornega mizarskega dela in skrbi za družino so mu bile čebele posebej v veselje in ob njih se je vedno dobro počutil. Vse dotlej, dokler so mu to dopuščale moči, je bil dejaven tudi v društvenih akcijah. Vedno, kadar je bil govor o čebelah, so se mu orosile oči, tako rad jih je imel. Zadnja leta, ko so mu pešale moči, je vse do konca skrbel za dve čebelji družini. Vsi člani čebelarstva ga bomo ohranili v spominu kot dobrega čebelarja.

Čebelarstvo Kobilje-Dobrovnik, Stanko Antolin

LADISLAV POŽES 1920–2007

*Na zemlji si pustil spomin, majhno gomilo,
na kateri bo rožic obilo,
kjer te bodo obiskovale
čebelice tvoje in ti šepetale,
tako kot nekoč v čebelnjaku,
zdaj – v temnem mraku.*

Ko so se čebele začele pripravljati na prezimovanje in zaslužen oddih, smo zvedeli, da nas je za vedno zapustil član našega društva Ladislav Požes. Poslovil se je tako, kot je živel: tiho in mirno. Kljub temu pa je bilo njegovo življenje nadvse plodovito, posebej še za nas, čebelarje ČD Trebnje. Kot dolgoletni član, tajnik in predsednik je bil Lado v našem društvu dejaven več kot 60 let, tako da je postal tudi častni član društva. Udeleževal se je vseh čebelarških srečanj v občini in tudi posvetovanj na državni ravni, ki jih organizira ČZS. Rodil se je v številni družini v Račjem selu in se izučil za mizarja. Že kot mladostnik se je začel zanimati za čebele, saj so napredni čebelarji pri njem naročali panje. Tako jih je naredil tudi zase in začel leta

1945 čebelariti, potem pa je iz leta v leto povečeval njihovo število. V svojem čebelnjaku je uvedel sodobno čebelarjenje in med prvimi sklenil kooperantske odnose z Medexom. Izpit za čebelarstvo preglednika je samo še potrdil njegovo široko znanje, ki ga je s sodobno tehnologijo čebelarjenja posredoval drugim čebelarjem. Zavedal se je pomena vzgoje mladega rodu, zato je rad sprejemal učence na ogled svojih čebel in čebelnjaka. Večkrat je skušal ustanoviti čebelarški krožek, za ta namen pa je pripravil tudi učni načrt ter vodil delo in postavitve čebelnjaka pri OŠ Trebnje – tam je bil tudi mentor prvega šolskega krožka. Prav tako je sodeloval pri razporeditvi čebel na ajdova pasišča, zdravljenju čebel ter pri začetkih obnove kapele Petra Pavla Glavarja na Lanšprežu. Za svoje delo in zasluge je prejel odličja Antona Janše III., II., in I. stopnje. Za vse delo in trud se mu čebelarji ČD Trebnje iskreno zahvaljujemo in obljublamo, da bomo nadaljevali začeto delo.

ČD Trebnje

JOŽE ČIČ 1911–2007

Postojnski čebelarji smo se proti koncu leta 2007 poslovili od našega častnega člana Jožeta Čiča, staroste čebelarstva na Postojnskem. Jože se je rodil 16. aprila 1911 na Velikih Brdah, tam pa je leta 1932 začel tudi čebelariti, saj je čebelaril že njegov oče. Vseskozi je bil trdno povezan z domačim krajem, med italijansko okupacijo pa je delil usodo z drugimi primorskimi fanti. Tako so ga kot italijanskega vojaka napotili v Abesinijo, na Sardinijo, nato v »battaglione speciale«, po razpadu Italije pa na Korziko, od koder se je leta 1945 vrnil domov. Po vrnitvi se je vključil v obnovo domačega kraja in okolice. Večino svoje čebelarске kariere je čebelaril s 35 čebeljimi družinami. Član

ČD Postojna je bil od leta 1950, ves čas pa je v društvu opravljaj tudi odgovorne naloge. V teh letih je bil član upravnega odbora ČD Postojna in pet let predsednik takratne Čebelarke družine Hrenovica, ki je sodila v okvir ČD Postojna. Za svoje delo je prejel odličja Antona Janše III., II., in I. stopnje.

ČD Postojna

ALOJZ ŠTOLFA 1933–2008

Po hudi bolezn nas je zapustil dolgoletni član Obalnega čebelarkega društva Koper Alojz Štolfa, ki je bil rojen v Brjah pri

Koprivi in Krasu. Od njega smo se poslovili 23. januarja 2008 na pokopališču v Koprju.

Alojz je bil vzoren in napreden čebelar, kot mizar si je sam že pred veliko leti izdelal trietažne panje in z njimi uspešno čebelaril do svoje prerane smrti. Dovzeten je bil tudi za vse novice na čebelarškem področju, saj je za svoje delo prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Obalni čebelarji se ga bomo spominjali kot dobrega prijatelja in vestnega čebelarja.

Obalno čebelarško društvo Koper

JANEZ MARUŠKO 1926–2007

Čebelarji ČD »Peter Dajnko« Gornja Radgona smo se decembra lani na pokopališču v Gornji Radgoni poslovili od dolgoletnega člana našega društva Janeza Maruška. Bil je ustanovni član društva in član ČZS vse od leta 1950 do svoje smrti. Po ustanovitvi društva je v njem opravljaj različne naloge, med drugim je bil član upravnega odbora in tudi dolgoletni tajnik društva. Za svoje zasluge na področju društvenega

delo in čebelarstva je prejel odličja Antona Janše III. in II. stopnje. Ob 50-letnici društva je prejel tudi plaketo ČD »Peter Dajnko«. Vse do leta 1997, ko mu je zdravje začelo pešati in ko je oslepel, je ljubiteljsko čebelaril s 4 čebeljimi družinami. Toda kljub bolezn in slepoti se je v spremstvu žene Marije, ki je od leta 1992 tudi članica društva in članica ČZS, še vedno udeleževal občnih zborov društva in čebelarških izletov. Kot dobrega in vzornega člana društva in čebelarja ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD »Peter Dajnko« Gornja Radgona, predsednik Stanko Korošec

ANTON KEMPERLE 1953–2007

Junija lani nas je pretresla novica, da je po hudi bolezn umrl naš član Anton, ki se je rodil 9. junija 1953.

Čebele je podedoval po tustu in z njimi je uspešno čebelaril polnih 29 let. Član ČD Selška dolina je postal pred dve ma letoma in nazadnje je čebelaril s 15 AŽ-panji. Od njega smo se poslovili 1. avgusta 2007. V spominu nam bo ostal kot dober prijatelj in čebelar.

ČD Selška dolina

JANEZ UDOVIČ 1934–2007

Novembra 2007 smo se čebelarji na pokopališču v Šmarju poslovlili od dolgoletnega člana našega društva Janeza Udoviča. Zibel mu je pred nekaj več kot 73 leti stekla v Gorenjem Maharovcu, kjer je preživel otroštvo, pozneje pa si je v Apneniku ustvaril družino. Izučil se je za čevljarja, kljub temu pa je dolga leta delal v Iskri, ki je tako njemu kot številnim

drugim omogočala preživetje. Že od otroških let so njegovo življenje zaznamovale čebele. Ljubezen do njih in druženja s prijatelji čebelarji so ga privedla tudi v čebelarško organizacijo, v kateri je bil dejaven kot član upravnih odborov in nazadnje kot pašni poverjenik. Priznanja, ki jih je dobil za svoje delo, so le drobna zahvala za to, kar je s svojim delom prispeval v dobro čebelarstva. Poleg tega je dolga leta vzdrževal tudi čebelarstvo čistih menihov v Pleterjah. Po hudih življenjskih preizkušnjah je stik in sprostitvev v naravi našel še v ribištvo. Usodnega dne je po popoldanskem obhodu čebelnjaka, uživanju ob izletu čebel in občudovanju lepote reke Krke prenehalo biti njegovo srce. Spomin nanj bo ostal v srcih čebelarjev in prijateljev.

ČD Šentjernej in ČD Kostanjevica na Krki

IVAN ARNŠEK 1927–2007

Sredi decembra lani je v daljni Argentini prenehalo biti plemenito srce čebelarja, ljubitelja gora, velikega domoljuba ter vzornega očeta številne družine Ivana Arnška. Z njim sem se seznanil med Apimondio 2003 v Ljubljani.

Zaradi znanja španščine sem ga takrat kot prostovoljca angažiral za spremljevalca obiskovalcev čebelarkega kongresa. Svojo nalogo je opravil odlično. Še bolj pa sem Ivana spoznal na štiridnevnem izletu na Poljsko. Med vožnjo mi je v avtobusu pripovedoval o svojem otroštvu, begu v tujino, iskanju novega doma, o svojih otrocih in skriti ljubezni – do čebel. Bil je prvi, ki je uvozil matice kranjske sivke v Južno Ameriko in jih tam tudi uspešno gojil. Ivan, hvala Ti, da si mi pokazal, kako mora biti človek do konca zvest rodnim zemlji. Naj Ti bo lahka tista v Tvoji drugi domovini.

Franc Šivic

Tako kot si želite, takrat ko potrebujete.

Varčevalni načrt pri tujih vzajemnih skladih Sanpaolo International Fund - **odlična naložba za vse, ki prihodnosti družine, sreče otrok in finančne stabilnosti ne prepuščajo naključju.**

**Vzajemni skladi SPiF - globalno prisotni in tržno privlačni:
16 delniških, 3 obvezniški in 2 denarna sklada.**

**Naložba
po vašem
okusu.**

www.banka-koper.si/tuji_skladi

OPOMBA: Prospekti in izvlečki prospektov, zadnje objavljeno letno in polletno poročilo vzajemnih skladov so vlagateljem med delovnim časom brezplačno na voljo v poslovnih enotah Banke Koper. V prospektih vzajemnih skladov so navedeni vstopni, upravljaljski in izstopni stroški. Omerjeni stroški zmanjšujejo donosnost na sredstva. Podatki o gibanju vrednosti enote premoženja vzajemnih skladov so dnevno objavljeni v Primorskih novicah, Finanah in spletnih straneh Banke Koper www.banka-koper.si. Gibanje vrednosti enote premoženja je odvisno predvsem od stanja na trgu vrednostnih papirjev. Vrednost enote premoženja lahko raste ali pade, zato so lahko prihodnji donosi višji ali nižji kot v preteklosti. Zaradi neugodnih gibanj tečajev vrednostnih papirjev obstaja možnost, da vlagatelj med varčevanjem ne dobi povrnjenih vseh sredstev naloženih v investicijske kupone. Naložba v vzajemne sklade ni bančna storitev, zato ni vključena v sistem zajamčenih vlog bank in hranilnic, ki velja za vloge fizičnih in malih pravnih oseb na transakcijskih računih, hranilnih vlogah, depozitih in blagajniških zapisih oziroma potrdilih o depozitu, ki se glasijo na ime. Naložbe v enote premoženja vzajemnih skladov so tvegane naložbe, banka z ničemer ne jamči in ne odgovarja za poslovanje vzajemnih skladov in ne prevzema nobenih materialnih odgovornosti, ki bi izhajale iz poslovanja vzajemnih skladov.

Banka Koper, članica skupine: **INTESA** **SNPAOLO**

Banka Koper, Pristanjska 14, 6000 Koper, www.banka-koper.si

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14, faks (01) 729 61 32, Marko Borko, GSM: 051/637 204, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 61 02.

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@czs.si - pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@czs.si - urednik: Marko Borko marko.borko@czs.si

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. - člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Auguštin, univ. dipl. inž. tekst. teh., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil.

Uredniški odbor: Marko Borko, Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Franc Grajzar, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad, Borut Preinfalk, dr. vet. med., Tomaž Škorjanec, Andreja Kandolf, Vlado Auguštin.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2008 za nečlane je 45 €. Posamezna številka stane 4 € za člane oz. 5 € za nečlane. Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 36 €. Člani lahko objavljajo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 500 €, v sredini 300 €, pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Cene so brez DDV.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120. Za naročnike iz tujine - devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 - letna naročnina je 43 € ali 55,10 USD.

Priprava za tisk in tisk: Schwarz, d. o. o.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev programa ČSS za leto 2008.

Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov.

Naslov spletne strani ČZS: www.czs.si. Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9h-12h

16h-18h

ob sobotah 9h-12h

APIS M&D

AŽ-PANJ 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI
PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI
7S- 57,40 €, 5S- 52,20 €

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,75 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT
LR - STANDARD LR 2/3

Cenjene stranke obveščamo,
da smo se 1. 3. 2008 preselili
na Opekarsko 16 na Vrhniki.

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti. ■ Prevzem in kuha voščin ter takojšnja menjava za satnice. ■ Suhe voščine brez medu in cvetnega prahu prevzemamo samo v zaprtih plastičnih vrečah. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,75 eur/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. • Vosek odkupujemo po 3,12 do 3,54 eur za kilogram. ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 €. ■

Pri izvozu z AC proti Vrhniki,
desno po magistralni cesti
proti Ljubljani, 300 m od
izvoza naprej prvo večje
križišče desno. Glej smerokaz.

GRELCI ZA MED

KVALITETNA RSF-TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ
AKCIJSKA CENA 89,60 €!

KAKOVOSTNE
BELJAKOVINSKE
POGAČE V OBLIKI
PASTE. IZDELANE
SO PO POSEBNEM
POSTOPKU IN SE
NE STRDIJO.

AKCIJA 1,28 /KG

Žica za satnike 250 g
RSF 4,4 €,
250 g CINK 2,2 €

SUPER AKCIJA

SATNICE – AŽ, LR: 0,66 €

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE
ČEBELJIH MATIC DEBEVEC

Sprejemamo prednaročila za označene in
selekcionirane matice kranjske pasme (8 €–10 €).

Ne zamudite sofinanciranja čebelarstva opreme RS in EU!